ANCA MARIA MOSORA (n. 1978, Braşov) are o poveste care adună mai multe contururi abrupte: muntele la poalele căruia a crescut, trestia gânditoare spre al cărei studiu s-a aplecat, floreta aţintită spre adversar de pe vremea când făcea scrimă şi ţigara ţinută cu scrumul în sus în clipele de abandon în faţa colii. Avem de-a face cu o autoare care nu iubeşte neapărat omul, ci mai degrabă înţelepciunea pe care acesta o generează. Altfel spus, Anca Maria Mosora a studiat filozofia la Bucureşti, domeniu în care a susţinut un masterat şi în care îşi pregăteşte doctoratul, cu o teză din câmpul fenomenologiei. Romanul Arhanghelii nu mor este debutul ei literar absolut. Un debut ştampilat de un paradox desluşibil încă de la prima frază: o autoare foarte tânără scrie extrem de matur, cu un control al frazei la care mulţi consacraţi ajung după ce rup maculatoare întregi. Excelentă autoare de atmosferă, Anca Măria Mosora îşi trădează prin scris un hobby din adolescenţă: cântatul la pian. Ea se mişcă dezinvolt şi în imperiul lui Steinway, şi în al lui Gutenberg. Universul ei este unul hipersenzorial, în care totul se luminează şi prinde suflet ca sub atingerea unei baghete de vrăjitor. E un univers parfumat şi misterios, în care amintirile se strâng într-un ochi de geam, iar fluxul nostalgic îngroapă lespezile crăpate din faţa unei case de demult.

<autor>Anca Maria mosora
<titlu>ARHANGHELII nu MOR
HUMANITAS
BUCUREŞTI

Coperta GABI DUMITRU
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MOSORA, ANCA MaRIA
Arhanghelii nu mor / Anca Maria Mosora. - Bucureşti:
Humanitas, 2005
ISBN 973-50-1097-6
821.135.1-3
© HUMANITAS, 2005
EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24'
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30,
fax 021/313 50 35, C.P.C.E. - CP 14, Bucureşti
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas .ro
ISBN 973-50-1097-6

1

În acea dimineaţă am aflat de moartea bătrânilor. Dintr-odată, fără să fi avut o clipă răgazul să mi-o-nchipui măcar, fără să fi apucat să mă gândesc dacă urmează să se-apropie sau doar se anunţă, dacă se joacă sau se-ncăpăţânează să-şi facă mendrele până la capăt. Moartea a avut întotdeauna darul de-a mă lua pe nepregătite, cu bagajele nefăcute, lăsându-mă într-un soi de letargie care semăna cu trezirea dintr-un vis atât de cumplit, încât odată ce pleoapele s-au desprins unele de altele eziţi să priveşti în jur, temându-te să nu te regăseşti în aceeaşi noapte din care credeai că ai scăpat. Moartea îmi deschidea ochii mereu în acelaşi coşmar. Nu o înţelegeam atunci, pe moment, ci mult după ce-şi încheia procesiunea detaliilor, când revenea asupra mea cu sunetele-i înfundate de cuie lovite-n lemn. încetinisem pasul dinaintea Intrării A, cu privirea agăţată de zidul casei de peste drum. Pot să-ţi mângâi glezna? în zăpada adunată la
5
baza burlanului ruginit două vrăbii se bălăceau, împrăştiind în jurul lor un abur de trup cald. Cimentul din faţa uşii se crăpase, desenând parcă liniile unei palme. Moare, mi-am spus, şi am închis în urma mea, cu acelaşi sunet copt, uşa din metal cu ochiuri de geam murdare. Paşii mei răsunau pe treptele gri, în spirală, iar fereastra prelungă a uşii bătrânilor T. era-n acea zi închisă. De obicei, stătea răscrăcărată spre interiorul apartamentului, inundând holul cu mirosul de mobile vechi şi medicamente, acela pe care-l întâlneşti neschimbat în toate casele locuite de bătrâni, îndemnându-te să grăbeşti pasul cu un presentiment cuibărit în coşul pieptului.

Casa scărilor înălţa sunetele până în tavan, lăsându-le apoi să coboare molatic pe pereţii imaculaţi ca de spital. Numai în dreptul apartamentului bătrânilor zidul se scorojea în folii slinoase. Uşa se făcea rar auzită, la fel şi soneriile, dintr-acelea care răsună în toată casa, pătrunzând în toate apartamentele, de la parter şi până la ultimul cat, dar care afară nu se aud niciodată. Se întâmpla uneori să rămână blocate şi să ţiuie câteva minute încontinuu, anunţând revolta imediată a bătrânului cuplu, căci zumzăitul acela ascuţit şi nervos era tot ce putea fi mai străin de liniştea apartamentului lor.

Ori de câte ori se anunţa astfel intrarea cuiva, geamul uşii lăsa să se vadă câte un cap ciufu-
6
lit, cu părul asemeni bancnotelor mizere pe care ţi le dau vânzătorii de brânză din piaţă. Te măsurau din prag cu ochi aproape orbi şi te opreau acolo, pe trepte, unde scara coteşte spre doamna N., cu figurile lor grăsuţe în care ridurile rare, discontinue se adânceau în straturi de carne poroasă. Ochii de "un albastru întunecat bănuit pe sub stratul lăptos al cataractei care începuse să îi acopere te fixau cu efortul cu care, din spatele unui geam opac, conturul vag al unui obiect ajungea până la tine.

După ce mai parcurgeai un evantai al scărilor, trecând pe lângă fereastra mare, în care lovesc uneori ca nişte degete uscate ramurile cireşului din curte, ajungeai pe teritoriul igie-

nizat al doamnei N., la originea mirosului înţepător de clor şi dezinfectant cu care spăla zi de zi scările şi cu care-şi impregna prosopul alb aşezat în faţa uşii, îmbrăcând ştergătorul de picioare.
Pe-atunci, doamna N. avea cam cincizeci de ani ascunşi sub un păr negru, lins, coborând până sub bărbia ascuţită, vopsit într-atât că pielea capului se desena în pete de la negru violet până la roz murdar. Pigmentul imprecis al pielii îi conferea un farmec lugubru, de făptură a nopţii. Pornind de sub buzele subţiri, tenul se decolora de la pământiul din jurul gurii spre albul murdar al obrajilor, coloraţi pe vârful pometilor cu un ruj prost întins, ajungând până la ochii asupra culorii cărora nu mă

putusem hotărî niciodată. Sprâncenele, smulse cu mulţi ani în urmă, se desenau în semicercuri negre, trasate cu precizia unui vârf de creion bine ascuţit, coborând până spre coada ochilor. Pufăia mai tot timpul o ţigară Carpaţi, împrăştiind un fum înecăcios care rămânea în urma ei multă vreme. Doamna N., ca şi puţinii ei musafiri, nu folosea decât scara de serviciu, abruptă şi întunecată, aceea care dă şi astăzi spre camerele servitorilor, scoase de mult din funcţiune şi transformate în debarale. O auzeam uneori coborând dimineaţa, în timp ce-mi făceam cafeaua, fredonând melodii ciudate, care ajungeau la mine acompaniate de hârâitul slab al unghiilor ei zgâriind balustrada. Unghiile acelor mâini noduroase, acoperite de o piele pe care mi-o imaginam rece, transpirând o zeamă strălucitoare şi chihlimbarie. Mă gândeam uneori că dacă aş coborî în urma ei, după ce bufnitura uşii amuţea murmurul muzical, aş fi putut zări urma lipicioasă ca răşina de brad pe metalul plumburiu.

De aici nu mai rămâneau decât vreo zece trepte până la ultimul apartament al casei. Uşa te întâmpina lucioasă, purtând în mijlocul ei, dar îndeajuns de sus ca să poţi să n-o remarci, plăcuţa lustruită, în care stă şi-acum încrustat numele proprietarului: Av. Dr. Vladimir Sofian. Holul se deschidea întunecos, căci lumina care intra prin fereastra prăfuită aşezată la numai o palmă sub tavan nu ajungea să arunce

decât slabe reflexe pe acuarelele de pe pereţi, iar sfera mată a lustrei era doar un lornion învechit al încăperii. Lumina din cameră ajungea rar aici, numai când jaluzelele erau ridicate, însă lemnăria întunecată şi lăcuită a uşilor o împrăştia difuz, lovind-o de perdelele din mătase galbenă care mascau uşile încuiate ale salonului. De acolo nu se auzeau decât arar trosniturile mobilelor masive şi vântul mişcând jaluzelele ca nişte pleoape uscate, lăsate peste stradă. Oglinda toaletei primea în faldurile ei deformate tabla de şah întoarsă a gresiei de pe jos, prelungită după pragul uzat cu luciul parchetului şi roşul tare al covoarelor din cameră. Ferestrele înalte şi geamurile prelungi ale uşii balconului se ascundeau sub jaluzelele de-un maro închis, ale căror icneli îmi anunţau imediata lor paralizie. Obişnuiam să le ridic atât cât să pot ieşi în balconul ce ocolea camera deschizându-se spre intrarea A, spre apartamentele acelea ciudate, mai tot timpul întunecate şi cariate, din care ieşeau uneori pisici somnolente.

în casă era mai tot timpul linişte. Strada se făcea simţită dimineaţa şi seara, vreme de o oră, când Sfântul Ştefan părea a deveni singura stradă ce leagă o parte a oraşului de alta, ca o scurtătură pe care o ştiau şi o foloseau toţi şoferii. Atunci gălăgia urca parcă pe pereţi, se fofila până la marginea geamurilor şi le zornăia înfundat în canaturile lor bătrâne. în restul

timpului, se auzeau doar câini lătrând şi copiii care se jucau în micuţele parcuri ce flanchează şi acum strada.

De multe ori stăteam doar şi ascultam toate acele zgomote, ca şi cum ar fi făcut parte din trupul casei, un trup care are şi unduiri şi sunete şi culori şi dispoziţii, care se joacă cu tine, te primeşte sau nu în spaţiul său, te îmbie sau te alungă, te iubeşte sau te urăşte, ţinându-te însă mereu prizonier al fascinaţiei pe care o exercită fără măsură, ca un trup de femeie.

O anumită intensitate a luminii mă făcea să-mi strâng pleoapele. În astfel de clipe puteam vedea chipul fantomatic în care soarele trecând printre jaluzelele coborâte şi prins de genele mele transforma fotografia grupului de medici cu care doctorul Sofian lucrase pesemne cu mulţi ani în urmă. Fundalul alb negru al fotografiei dilua încet chipurile prinse acolo, amestecându-le contururile, desenând imaginea unui craniu întunecat şi alungit din care nu mai rămăsese intact decât nasul lung, cărnos şi cocoşat, pornind drept dinspre orbitele goale şi negre, coborând apoi, aproape în unghi drept, către grimasa ştirbă a unui zâmbet înfiorător afundat în maxilarul proeminent. Craniul apărea retezat şi răsturnat, cu unghiul nasului înfipt parcă în şipca de sus a ramei fotografiei, sub tabloul arhanghelului în zale, acolo unde mâna lui susţinea lancea. începusem de la o vreme să recunosc clipa în

care poza începea să-şi schimbe contururile şi să lase loc chipului pe care îl văzusem din prima zi petrecută în apartamentul 3, al casei de la numărul 16.
Mă mutasem pe Sfântul Ştefan mai mult dintr-o întâmplare. Trecuseră deja doi ani de când locuiam într-o garsonieră mizeră din Militari. La capătul lor, vocea proprietarului m-a anunţat la telefon că urma s-o vândă. Mi-am strâns bagajele, aşa cum îşi strânge probabil cele câteva lucruri un condamnat la moarte care se trezeşte amnistiat pe nepusă masă, şi mi-am spus că nimic nu poate fi mai rău ca acele patru ziduri între care am petrecut clipele primei studenţii. Ca şi cum locul nu lăsase nimic în mine, în afara unei singure urme pe care aveam să o alătur tuturor celorlalte atât de dragi peste care apoi să pot păşi cândva, ca pe o hartă discretă a vieţii mele, scrisă de dinainte, dar descoperită acum, la fiecare pas.
Au existat locuri ce-au refuzat să-mi spună ceva, ca şi cum existenţa lor ar fi condensată în forma fixă a unei informaţii matematice: 35 de metri pătraţi, să spunem, iar existenţa mea în acest spaţiu precis este doar suma exprimată în ore a tuturor mişcărilor cotidiene ale unei persoane care are un metru şi şaizeci şi opt de centimetri şi cincizeci de kilograme. Abia după ce am ajuns în casa de pe Sfântul Ştefan am înţeles că există locuri a căror viaţă nu se ' exprimă spaţial şi că în ele propria ta existenţă

încetează să ţină de limbile ceasului. Drumul spre această viaţă m-a purtat prin oraşul unde se află casa în care-am copilărit, o casă cu arome de dulceaţă de trandafiri. A trebuit să calc pe urmele mele, cu capul uşor plecat, căutând să văd dacă pasul se potriveşte exact celui care plecase şi revenise de atâtea ori în locul acela. La capătul a două luni de vacanţă, m-am suit în tren să văd casa.

Am luat 85-ul de la gară, am coborât în rondul Pache, am păşit pe strada cu piatră cubică, trecând pe lângă parcui sărăcăcios şi terasa unde aveam să mănânc mici câteva veri la rând, am ajuns în faţa intrării, am sunat la sonerie, nu mergea, am sunat din nou până când bătrânii care aveau să îmi devină atât de dragi au coborât cele şapte trepte care îi despărţeau de mine şi mi-au deschis. De sus se auzea vocea doamnei C, sora avocatului Sofian. Am urcat treptele, primul cat, al doilea şi m-am trezit în faţa uşii deschise spre mozaicul alb-negru de pe jos, spre toate detaliile care, în numai o oră, m-au făcut să înţeleg de ce poţi să-ţi doreşti să nu părăseşti niciodată un loc. M-am înţeles într-o clipă cu doamna C, aşa cum s-a întâmplat cu toţi bătrânii care au intrat în viaţa mea, surprinşi să descopere în vocea sau chipul meu un soi de melancolie care le spunea că în realitate sunt mai aproape de ei decât de oricine altcineva.

Aveam să revin în casa de pe Sfântul Ştefan puţin înainte de octombrie. Dar atunci, co-

borând din nou spirala scării, am ştiut că acea casă avea să îmi fie patimă dulce şi eternă, ca o sete pe care nici o apă de pe lume nu o va putea stinge vreodată. O lună am suferit de dorul ei, aşa cum suferi doar de dorul unui bărbat. Ca orice lucru pe care nu ai apucat să îl cunoşti întru totul, peste amintirile pe care le păstrasem din acea oră de mijloc de august s-au suprapus altele şi altele, născute din gândurile mele îndreptate către ea. Am fugit spre ea, am visat-o în cele mai stranii feluri, am alungat-o doar pentru a o regăsi imediat ce simţeam că ameţesc la gândul că ceva mi s-ar putea întâmpla şi nu aş mai vedea-o, am mirosit-o, am mângâiat-o şi am zgâriat-o cu unghiile, am muşcat-o, am adormit şi m-am trezit în toate colţurile ei, am dansat, am râs şi-am plâns în ea, în amintirea ei care părea când aievea, când ireală.

De câte ori am mai luat 85-ul de la gară pentru a ajunge acasă, niciodată drumul n-a fost atât de lung ca atunci când am revenit în Bucureşti, pe la mijlocul lui septembrie. Coborâsem din tren într-o mare informă de oameni, în gara încinsă ca un solar, murdară şi zumzăind din toate încheieturile. Staţia era plină ochi şi, ca printr-o înţelegere tacită, menită să îmi prelungească aşteptarea, toate autobuzele care opreau erau deja încărcate până la refuz. Am detestat dintotdeauna atingerea involuntară cu o altă persoană, iar autobuzele erau locul predilect al acestor invazii de epiderme

inamice. De multe ori mi s-a întâmplat să mă aşez pe-un scaun liber şi să simt cotul vecinului de alături frecându-se de mâna mea, în ritmul sacadat al maşinii. Puteam prezice deja momentul în care stomacul începea să mi se strângă de-o silă imensă. întâi se acumula în jurul buricului, ca un gâjâit înfundat, urcând apoi spre coaste, strângându-le şi făcându-mă să mă sufoc. Dacă nu era un cot care să mă atingă, apăreau răsuflările pe care să le simt în ceafă, sau burţi lipindu-se de spatele meu ca nişte băşici pline cu lichid şi gata să se spargă. De obicei sfârşeam prin a coborî cu mult înainte de destinaţie şi îmi continuam drumul pe jos. Aş fi avut cam mult de mers în acea zi, şi aşteptarea ce se acumulase în toate lunile care m-au ţinut departe de casă începuse deja să se transforme într-un fel de nelinişte ciudată, aşa cum trebuie că se aşterne în chiar clipa de dinaintea unei crize de inimă. Simţeam ceva pulsându-mi enervant între diafragmă şi epiglotă, radiind din timp în timp spre umeri, făcându-mă să-mi aplec spatele. M-am suit în cele din urmă într-un 85 ce părea mai aerisit. Un ghiont m-a împuns în stomac, o respiraţie mi-a ricoşat în faţă, un chip urât mi-a intersectat privirea. Toate acestea cât am urcat cele câteva trepte. O furie seacă, precum durerea de la o vânătaie proaspătă, se coagulează încet în mine. La Universitate nu am mai rezistat şi-am coborât. Am mers pe jos până în Piaţa Rosetti,

de acolo spre Armenească și, cu încă un mic efort, m-am trezit lăsând în stânga mea Izvorul Rece și apropiindu-mă cu fiecare răsuflare de casa mea. Simţeam deja cheile în buzunar, tot mai grele parcă și zvâcnind după yala în care aşteptau să se răsucească, eliberându-mă de aşteptarea cu care nu am reuşit niciodată să mă obişnuiesc. Am ajuns în faţa intrării și am zăbovit câteva minute, cu gentile pe umăr, cu cheile în mână, prelungind durerea surdă în care se transformase dorul pe care-l primenisem în tot acest răstimp.
îmi plăcea să alung clipa în care bănuiam că aveam să fiu fericită, să o supun în acest fel și să o stăpânesc cu totul. Uneori renunţam la ea dintr-un soi de perversitate crudă care m-a făcut să trăiesc mereu mai uşor în propriile mele gânduri decât într-o împlinire a lor care a fost de nenumărate ori fragmentată, departe de ceea ce imaginaţia mea construia în tăcere, ca o minuțioasă pânză de păianjen în care singura victimă care se prindea eram întotdeauna eu. Aşa și atunci, priveam uşa grea a casei, care urma să se deschidă în urma celui mai firesc gest, acela de a roti cheia în yală, și nu mă puteam convinge că lumea care se născuse în mintea mea nu avea să se spulbere. Stăteam în faţa uşii, cu inima bătându-mi atât de tare încât o simţeam din stomac, prin gât până în buricele degetelor. O priveam, o recunoşteam, aproape că auzeam zgomotul pe care avea să

îl facă în urma mea, nu în semn de rămas-bun, ci ca o primă şi irepetabilă întâmpinare. Eram dinaintea clipei pe care-o visasem, o priveam drept în ochi şi nu îndrăzneam să o las să se consume.
Casa din Sfântul Ştefan era o vilă interbelică, perfect echilibrată, cu unghiuri precise şi suprafeţe frumoase, cu balcoane ample şi-o curte care o înconjura, adâncă de doar câţiva paşi, inaparentă, care nu te-ar fi oprit acolo, în faţa ei, dacă n-ai fi intrat măcar o dată în unul dintre cele trei apartamente. Poate nici n-ai fi remarcat-o, trecând grăbit mai departe. Strada era împânzită cu astfel de clădiri care sfârşeau abrupt în mahalale ce se-ntindeau preţ de câteva case, pentru ca apoi cartierul să redevină o mică oază de linişte în mijlocul Bucureştiului. Vagi derapaje arhitecturale le făceau să difere unele de altele. Geamurile de la salon şi sufragerie erau unele dintre ele foarte înalte, celelalte cât jumătate din primele, potrivite pentru a aşeza sub ele biroul sau un pian. De afară, această tăietură inegală a ferestrelor îi dădea blocului un aspect cumva ciuntit, ca şi cum arhitectul casei se jucase din te miri ce motive cu formele lor, înjumătăţindu-le. În salonul casei, sub aceste geamuri, doctorul pusese un birou masiv, din lemn de nuc. Lumina care venea de sus era până la cele mai târzii ore ale înserării numai bună de lucru, caldă şi fără să te deranjeze. Casa, în fond, era un mic labirint

foarte comod, chiar dacă de neînţeles pentru un om modern. învăţai încet să-l locuieşti, adaptându-ţi mişcările la propriile ritmuri ale casei, la schimbările de lumină pe care le aducea de la o suprafaţă la alta, la icnetele sau tăcerile care se făceau simţite; la curbele ei neaşteptate, de femeie năvalnică. Un pas anume era posibil pe parchetul vechi şi altul pe mozaicul holului, un timbru anume al vocii ajungea din bucătărie în salon şi cu totul altul din cameră spre hol.
M-am retras câţiva paşi, atât cât să pot zări camera unde aveam să stau din spatele balconului care o înconjura/Jaluzelele erau lăsate şi presimţeam aerul întunecat, învăluind pereţii şi toate suprafeţele. încă trei-patru paşi la dreapta şi mă aflam sub balconul bucătăriei, îngust şi acoperit de viţă pe-o laterală a sa. La capătul lui se vedea geamul de la camera de serviciu, cea pe care aveam să o transform în bibliotecă. Mi-amintesc că privind-o de jos în sus mă cuprindea un soi de teamă, ceva între presentiment şi oboseală, ca şi cum din acel punct aflat aproape la nivelul solului blocul se înălţa mult peste cele trei etaje ale sale. Am deschis până la urmă uşa şi am lăsat-o să se trântească-n urma mea, păşind spre un spaţiu care deja mă cuprinsese-n braţele sale şi mă măcina încet, aşa cum a continuat s-o facă până când aveam să regăsesc pe chipul meu urmele felului în care ea m-a trăit pe mine, mai

mult decât am ştiut eu însămi să o fac vreodată cu orice obiect care a avut darul de a pătrunde în existenţa mea. Am lăsat-o să mă locuiască până când am simţit cum umbrele oblice ale şipcilor jaluzelelor mi se desenaseră pe chip în riduri prelungi şi adâncite, mâinile îmi căpătaseră uscăciunea mobilei vechi şi ochii începuseră să-şi schimbe culoarea, întunecându-se. O fojgăială nefirească se făcea auzită în acea zi. Un sunet înfundat de mobile mutate, de paşi trecând prin încăperi şi voci şoptite răzbăteau din spatele uşilor închise. Mă oprisem în dreptul apartamentului bătrânilor fără a mă putea convinge să sun.

2

Am devenit femeie peste noapte.

M-am trezit dimineaţă cu senzaţia că ceva radical se petrecuse cu mine, cândva între ultimul vis pe care mi-l aminteam şi clipa în care soarele îmi intră în ochi, trezindu-mă. Nu era nimic precis, dimpotrivă, chiar şi senzaţia că ceva s-ar fi schimbat în mine era atât de difuză încât aş fi putut cu uşurinţă să n-o bag în seamă. Nu ştiu dacă din clipa în care am deschis ochii sau puţin înainte un gând mă pusese deja în gardă. Putea fi orice, de la o simplă durere de cap, la o panică instaurată abrupt şi fără motiv. De altfel, ceea ce simţeam era o consecinţă a ceva neclar care însă mă privea direct. Trăiam un început de simptom, şi acela suficient de inconsistent şi foarte greu de localizat. Dacă aş fi avut febră, aş fi ştiut. Nu aveam însă şi nici nu mă durea nimic. Nu era ceva organic. Eram la fel de ciufulită ca în fiecare dimineaţă a vieţii mele, la fel de leneşă, gata să mai zăbovesc între pernele răsfirate-n

pat. Casa era ţinută în penumbră de jaluzelele coborâte, tăcută şi parfumată. Cartea pe care o terminasem târziu, noaptea, era pe noptieră, acolo unde îmi aminteam că o lăsasem. Ochelarii se aflau la locul lor, pe jos, lângă pat, reflectând în lentilele cu ape colorate formele diluate ale camerei. Papucii de casă rămăseseră în baie, după duş, căci îmi plăcea să simt sub tălpi mozaicul poros şi rece din hol. Păstram încă senzaţia plăcută pe care o avusesem cu o seară înainte când, după ce lăsasem apa fierbinte să treacă peste mine minute în şir, am păşit pe suprafaţa rece, primitoare. îmi amintesc cum am împins papucii de casă după uşă şi am păşit desculţă până în cameră, lăsând pe piatra holului urmele mele umede.
M-am sprijinit în cot şi am rămas o vreme absentă, privindu-mă-n imaginea pe care mi-o oglindea televizorul, cu capul lăsat greu pe podul palmei. De deasupra imaginii mele prinse pe ecran zăream icoana arhanghelului pândind acel chip întunecat al casei, pregătit să îl alunge. Totul era la locul său/mobila, cărţile, praful aşezat pe rafturile de sus ale bibliotecii, hainele pe care le purtasem cu o zi înainte, aruncate pe fotoliu, numai sângele părea a se mişca altfel. Zăbovea mai multă vreme în inimă, dându-mi o uşoară febrilitate a mişcărilor pe care încă nu le făceam, dar le bănuiam sincopate, întrerupte de ceva nou. Ca şi cum ele ar fi trădat acum o altă voinţă decât a mea. M-am

ridicat, am privit înjur şi apoi am lipăit pe dalele mărunte până-n hol, unde m-am privit în oglindă. Eram eu, fără nici o urmă de îndoială. Nu văzusem pe nimeni de câteva zile, nu schimbasem nimic în casă, nu avusesem musafiri. De altfel nici nu reuşeam să-mi amintesc cât anume trecuse de când mă vizitase cineva. Până şi lumina era aceeaşi ca ieri, ca alaltăieri, ca în toate zilele întâmpinate pe Sfântul Ştefan. Eram şi nu eram eu. Nu-mi apăruse nici un rid şi, la urma urmei, asta nu m-ar fi mirat prea tare. Nici un fir de păr alb nu se ivise peste noapte printre celelalte, aproape blonde. Şi nici asta nu mi-ar fi dat o stare atât de stranie pentru că vârsta nu mi-o număram niciodată în ani, ci în felul în care se modificau anumite amintiri. Iar amintirile erau aceleaşi. Le-am trecut repede în revistă ştiind precis de ce pârghii trebuie să trag pentru a le aduce aievea, în faţa ochilor. Un an, doi, trei şi apoi mai adânc în timp, până la cea dintâi amintire, aceea fabuloasă, cu mine pe plajă. Multă vreme m-au convins că nu este o amintire, că pesemne cineva mi-a povestit întâmplarea, iar acum mi se părea doar că mi-o amintesc. Or, nimeni din familie nu-se încumetase să îmi spună cum m-au uitat toţi într-o după-amiază de august pe plajă. Păstrez însă amintirea nisipului şi a luminii jucând peste ochiurile de apă, a mirosului de scoici şi alge.

21

Câteva manevre erau suficiente pentru a scoate la iveală arsenalul memoriei şi le repetasem de atâtea ori încât bilanţul nu s-a lăsat îndelung aşteptat. Amintirile erau la fel de intense, unele dintre ele, şi de estompate, altele, după cum le lăsasem ultima dată când mă afundasem în ele. Le-am împins la loc, fiecare pe postamentul ei, cu timpul şi personajele sale. Nu înţelegeam prea bine ce anume se afla în spatele acestui sentiment apărut peste noapte, fără a se anunţa în vreun fel precis. M-am sucit, m-am răsucit dar oglinda nu-mi întorcea decât aceeaşi imagine pe care o cunoştea deja de un an, plimbându-se şi potrivindu-se în faţa ei, fără prea multă cochetărie. Era prea de tot şi am început să mă enervez. Mi-am surâs şi m-am gândit că poate vorbisem peste noapte cu cineva şi nu-mi mai aminteam. M-am îndreptat spre telefon. Am apăsat redial. La capătul firului, vocea mamei. Am închis. O sunasem cu mult înainte să adorm şi nimic din ceea ce am discutat nu avusese darul de-a mă pune pe gânduri. M-am întors în cameră şi-am început să caut printre hârtiile de pe birou. Nici o însemnare pe care să nu o recunosc, nici o scrisoare de care să fi uitat, nimic care să îmi dea un minim indiciu al stării de acum. Am luat apoi cartea de pe noptieră şi-am început s-o răsfoiesc. M-am oprit după ceva vreme în dreptul ultimei pagini. - Şi până când dracu' credeţi că o să ne putem fâţâi de colo-colo? îl întrebă.

22

Florentino Ariza avea răspunsul pregătit de cincizeci şi trei de ani, şapte luni şi unsprezece zile cu nopţile lor. - Toată viaţa, spuse.
Mi-am amintit că rândurile astea mă tulburaseră şi înainte de-a adormi. Ba chiar îmi alungaseră somnul care începuse la un moment dat să-mi dea târcoale. Ca şi cum m-ar fi privit în vreun fel. Undeva între oboseala nopţii şi replica lui Florentino Ariza se afla ceva din starea de acum, o cale de urmat, numai dacă aş fi ştiut încotro şi de ce. Căci nu puteam pleca în căutarea a nu se ştie ce, către nu se ştie unde. Trebuia mai întâi să mă simt în stare de o astfel de hălăduire iar acum nu eram. într-un fel sau altul, simţeam că eram în cea mai proastă formă a mea. Am recitit acele rânduri, o dată şi încă o dată, regăsind acea apăsare pe care o încercasem undeva între trei şi patru dimineaţa, când m-am izbit de ele. Florentino Ariza avea răspunsul pregătit de cincizeci şi trei de ani, şapte luni şi unsprezece zile cu nopţile lor. Era, desigur, o poveste de dragoste. De cele mai multe ori însă, nu reuşeau să mă impresioneze. Am plâns la moartea lui Romeo şi a Julietei, în liceu, l-am iubit cu disperare pe Mâşkin, tot atunci, şi de atunci mereu, am urât-o pe Alessandra lui Sabato ceva mai târziu, am murit odată cu Mozart în filmul lui Milos Forman, dar nimic din toate acestea nu mi-a rămas ca o cicatrice pe obraz. Acum mă simţeam ca însemnată, mutilată cumva definitiv şi invizibil

într-un loc pe care nu îl puteam găsi şi îl păstram în mine doar ca pe un fel de anunţare a ceva ce încă nu s-a petrecut dar devine presant, iminent, ca un musafir nepoftit care-ţi bate insistent în uşă.
Am fugit din nou la oglindă, m-am dezbrăcat şi m-am privit din cap până-n picioare. Nici o urmă, nici un semn, nimic. M-am îndreptat spre baie cu iluzia că un duş mă va linişti. Am lăsat apa să curgă peste mine, ca şi cum dacă ar fi reuşit să erodeze un prim strat al epidermei totul s-ar fi rezolvat. Era mai bine, e drept, dar asta doar pentru că pielea îmi mirosea a migdale şi miere. Mi-am făcut o cafea, cu speranţa că obişnuitele mişcări zilnice mă vor face să uit că ceva se petrecuse cu mine sau să cred că a fost doar un vis pe care nu mi-1 amintesc. Unele vise aveau într-adevăr darul de a mă buimăci câte o zi întreagă. Umblam atunci în urma lor hăbăucă prin toată casa, fără a trasa cu certitudine graniţa dintre realitatea şi fantasma din care mă trezisem. Aveam rar astfel de vise, însă mereu după aceea reintram cu greu în spaţiul cotidian în care mă arunca sfârşitul nopţii. Rămâneam câteodată agăţată vreme îndelungată de nopţile acelea, vii de-o viaţă pe care nu o cunoşteam prea bine şi în care mă trezeam aruncată, fără a simţi orele care treceau pe lângă mine, chipurile cu care intram în contact, vorbele pe care le rosteam sau îmi erau adresate. Funcţionam atunci ca

un fel de prelungire a viselor într-o lume în care eu le eram singura cale de acces. Mă bântuiau trăind astfel în lumea mea, iar eu mă abandonam în voia lor, mergând oriunde m-ar fi purtat. Era ca și cum aș fi trăit două vieți deodată, una în care existența îmi era înregimentată din prima clipă, vizibilă pentru oricine, și alta, străină chiar și mie însămi, dar care mi se dezvăluia în mici fragmente aparent lipsite de sens. Nu visam cemi-aș fi dorit, ci lucruri la care nu mă gândisem niciodată. Foarte rar s-a întâmplat să împlinesc în vis ceea ce nu puteam împlini în viața mea și încă și mai rar se întâmpla ca personajele care pătrundeau astfel din vis în realitatea mea să existe de fapt. La fel, de cele mai multe ori în vis îmi apăreau străzi sau orașe pe care le căutam apoi printre locurile cunoscute. Eșuam de fiecare dată. Nici un oraș sau stradă pe care să fi pășit vreodată nu se potriveau cu cele văzute în vis. Detalii doar, care se combinau după o logică ce-mi rămânea străină, fragmente de realitate pe care le întâlnisem pesemne cândva, dar care se regrupau atunci, alcătuind o lume discretă, atât de discretă încât se schimba de la o clipă a visului la alta.

Am băut cafeaua încet, am fumat cele trei țigări cu care îmi începeam ziua și m-am îmbrăcat. Abia după ce mi-âm verificat agenda mi-am amintit că eram în concediu. Am înjurat și m-am trântit în fotoliu. Perspectiva unei

zile petrecute în casă tocmai acum mă făcu să bat mărunt din picior, singura moştenire a unei copilării alintate, lipsite de griji. De jos începuseră marşurile militare. Doamna N. asculta întotdeauna marşuri militare când făcea curat prin casă. Plăci de vinii, negre, stivuite frumos lângă pian. Mi-am închipuit-o de multe ori cum întinde mâna către ele, gânditoare, şi aşază apoi depozitarul acela de sunete pe patefonul vechi. Când nu asculta marşuri, cânta la pian. Dar în acea dimineaţă făcea curăţenie şi muzica răsuna în toată casa. Am mai lovit de câteva ori parchetul cu talpa plată a sandalelor, m-am ridicat şi am ieşit. Holul răcoros mă mai linişti. Am coborât tiptil treptele în spirală, mai întâi apropiindu-mă de muzica doamnei N. şi apoi îndepărtându-mă tot mai tare, până ce uşa închisă în urma mea amuţi fanfara, alungând-o într-un spaţiu pe care în acea dimineaţă nu îl putusem lua după mine, aşa cum făceam mereu când mă despărţeam pentru o vreme de casă.

Strada era pustie. Câţiva copii scârţâiau leagănele din parcul dărăpănat şi ars. Casa rămăsese deja în urma mea, ascunsă în buza intrării A, vie şi caldă în spatele jaluzelelor şi pereţilor. Păşeam împinsă de vorbele lui Florentino Ariza, cu senzaţia că aveam să merg cincizeci şi trei de ani, şapte luni şi unsprezece zile cu nopţile lor cu tot până voi afla cum şi de ce dimineaţa asta a fost altfel decât oricare alta, că

aveam să îmbătrânesc fără să aflu în căutarea a ce trebuia să pornesc. Am început apoi să simt încet, între cele două clavicule, în golul în care se întâlnesc, apăsarea aerului fierbinte. Pot să-ți mângâi glezna? Cuvintele lui Mihail mi-au răsărit în minte, la fel de tulburătoare ca și celelalte, ale altui bărbat, dintr-o altă carte.
La terasa de peste drum se făceau mici. Păşeam lent, cu senzaţia că altceva mă mişcă decât combinaţia firească dintre oasele mele, muşchi şi sinapsele controlate de intenţiile mele. Florentino Ariza avea răspunsul pregătit de cincizeci şi trei de ani, şapte luni şi unsprezece zile cu nopţile lor. Nu aveam încă nici jumătate din anii pe care Florentino Ariza îi avusese de aşteptat. Mai precis, douăzeci şi doi. Şi nu cunoşteam aşteptarea. îmi părea o inutilitate aşteptarea. La coadă, un telefon, o scrisoare, autobuzul, toate îmi păreau inutile. Ceea ce nu era o formă a prezentului consumat pe loc, cu înghiţituri mari, sau amânat, nu merita luat în seamă. Ultimele luni însă mă prinseseră într-o aşteptare ca un labirint fără ieşire, produs al unui arhitect nebun, mort şi el pesemne undeva în propria-i construcţie. Rătăceam prin labirintul acesta fără a-mi da seama, călcând mereu numai şi numai pe urmele mele peste care nu se aşezau niciodată cele ale altui pas, unul ce m-ar fi căutat sau pe care să încerc să-l urmez. Pur şi simplu nu vedeam pereţii labirintului. La început nici măcar nu îi bănuisem.

Acum întrevedeam dintr-odată încrengătura fără noimă în care mă răsuceam, pe măsură ce sentimentul revenirii mereu şi mereu în acelaşi loc se făcea simţit, tulburându-mă tot mai tare. La un moment dat, în mijlocul străzii, în mijlocul soarelui mi-am amintit. Mai întâi a fost ca o răceală care s-a împrăştiat necontrolat prin tot corpul. Imediat după aceasta a sosit amorţeala, în vârful degetelor urcând spre cot, prin umeri în clavicule şi de acolo în tot trupul. M-am oprit în dreptul rondului, am traversat şi m-am aşezat pe o bancă. Amorţeala i-a lăsat apoi locul unei amintiri atât de vii încât am simţit brusc cum pereţii se strâng în jurul meu rostind o aceeaşi istorie care începuse pe nesimţite şi tindea acum să mă înghită. Se făcu linişte în jurul meu, atât de linişte încât îmi ţiuiau urechile şi nu aveam decât senzaţia aceea ciudată pe care mi-au dat-o întotdeauna anumite seri de vară.

Trecuse un an de când nu îl mai văzusem pe Mihail. 365 de zile, cu nopţile lor, infinit mai puţin decât aşteptase Florentino Ariza, de mii de ori mai lungi însă, căci eu nu ajunsesem încă la capătul lor, în locul în care aveam să pot spune toată viaţa sau nimic sau una dintre acele replici care decid cumva asupra destinului deja trăit. 365 de zile şi nopţi pe care le trăisem doar pentru cele câteva amintiri care se agăţau din timp în timp în neuronii mei şi îi întindeau şi îi suceau şi îi făceau să dispară

dintr-odată, ca după o febră foarte mare. Mi-am amintit că l-am visat în noaptea din care abia mă trezisem. Un vis scurt. Eram în Braşov. îl zărisem de ceva vreme păşind în faţa mea, cu spatele uşor gârbovit, ca şi cum ar fi continuat să cânte, aplecat peste instrumentul său cu cambrări şi vuiete de trup de femeie. II urmam cu sentimentul că mă ştie acolo, ca şi cum aş fi fost legată de el, şi nimic nu era mai firesc decât acea alăturare tăcută şi depărtată, în care ne mişcăm ca în universul cel mai familiar. Am mers aşa preţ de câteva străzi, inexistente pe harta oraşului, născute din toate colţurile şi lungimile de străzi pe care le-am iubit vreodată. Erau case care veneau din cronologia mea independentă de Mihail, altele prin preajma cărora trecuserăm cândva, ţinându-ne de mână, erau case în faţa cărora ne-am întâlnit şi altele unde ne-am luat la revedere, case în faţa cărora ne-am sărutat sau ne-am certat, case prin preajma cărora poate aveam sa mai trecem sau altele prin preajma cărora era deja prea târziu ca paşii noştri să mai calce, pe care urmele noastre nu aveau să rămână niciodată. La un moment dat drumul a cotit spre dreapta şi l-am pierdut din ochi. Distanţa care ne separa a devenit brusc infinită. M-am oprit şi am ştiut, aşa cum numai în vis o poţi face, cu o claritate îngrozitoare, că nu aveam să îl mai văd niciodată în ecuaţia simplă în care relaţia noastră ne dispusese. Depărtarea şi tăcerea

s-au spart apoi în mijlocul unei mulţimi de oameni străini, care m-au înconjurat pe nesimţite, ieşind din toate colţurile. Nu zăream nici un chip cunoscut. Erau încruntaţi cu toţii şi vorbeau între ei pe şoptite, privindu-mă ca pe-un exponat de muzeu. Au început să mă atingă, mai întâi aşa cum o faci cu un obiect al cărui material îţi este necunoscut şi cauţi să îi afli consistenţa cu buricele degetelor. Apoi s-au pus să mă-nghiontească şi să mă-mpingă de la unul la altul. Mişcările deveneau tot mai haotice, iar chipurile lor începuseră din această cauză să se suprapună, să devină ca o pastă omogenă din care nu puteam distinge decât încruntări şi grimase. Au încetat brusc şi au dispărut la fel de repede cum au apărut. Am simţit atunci o singurătate de început de lume, plină de promisiuni, apăsătoare, grea. Pesemne că în acest punct al visului m-am trezit, sau pur şi simplu am uitat ce a urmat.

Banca începuse să-mi ardă spatele. Vara era în acel punct de vârf al ei care de ceva vreme cobora tot mai mult în toamnă. O simţeam în toţi porii, curgând de-aici încet în venele mele. M-am ridicat, cu senzaţia că acea zi, la un moment dat, avea să îmi spună ceva, că ea nu va rămâne doar ca un punct neclar al dimineţilor mele.

în acea zi am cunoscut-o pe Alexandra. Tot pe atunci vizitele mele la bătrânii T. deveniseră

o regulă nescrisă a casei. Am părăsit rondul şi am pornit-o pe bulevard. Mişcarea care mă împingea de dinapoia mea mă abandonase de la o vreme şi păşeam cu greu, fără a avea un reper sau o direcţie precisă. Mergeam înainte aşa cum ştiam că într-im labirint trebuie să mergi fie numai spre stânga, fie numai spre dreapta. Alesesem să înaintez pe bulevardul amorţit de căldură, paralizat într-o lumină uleioasă, asemeni aceleia din zilele toride când, din maşină, vezi aerul glisând în depărtare. Mă gândeam la ce putea să însemne visul acela. Pasul mi se afunda în asfaltul moale păstrându-mi urma tălpii ca pe o mască mortuară peste care s-ar aşeza alta şi apoi alta, formând, în cele din urmă, un manuscris ilizibil. îmi făcusem un joc din a-mi lipi tălpile sandalelor de urmele unor tocuri ascuţite, proaspete, pe care le descoperisem încrustate încă de la Armenească. Pasul care astfel se însemnase era larg, călcând pisicesc, căci urmele desenau o linie dreaptă care nu îţi putea da nici un indiciu cu privire la care picior a călcat primul pe trotuar. Ca şi cum ar fi mers pe sârmă, cu o călcătură fină, căci în afară de urma tocului, vârful pantofului nu îşi lăsase amprenta. Călcam tot mai apăsat, încercând să şterg pasul de dinaintea mea. Mă lăsam condusă de el, călcând tot mai caraghios, împleticindu-mă în curelele largi ale sandalelor şi încercând să cuprind în tot atâţia paşi acele sculptate în asfalt,

prelungind, după toate aparenţele, picioare mult mai lungi ca ale mele. La un moment dat, în dreptul Universităţii, am pierdut brusc cărarea mea nefirească, oprindu-mă paralizată, ca şi cum o prăpastie mi s-ar fi putut deschide sub următorul pas. M-am uitat împrejur. Nimic nu mă făcea să întrevăd că paşii mei şi-ar mai putea regăsi poteca fachirică. Căldura n>a lovit atunci cu toată puterea cu care o ignorasem, prinsă în mirajul labirintului în care mă afundasem. Mi-am continuat drumul fără să mă mai gândesc la nimic, până în dreptul Cişmigiului.

Am intrat în parcul scorojit parcă de soare, aşchiat în mici scântei de lemn şi metal încins. Am luat-o spre aleea din stânga, cea pe care ocoleam în anii trecuţi către Conservator, pustie la acea oră din zi. în capătul ei se deschidea un mic rond cu bănci vopsite în verde. într-o laterală a lui, terasele se înghesuiau, moţăind una în alta, fără prea mulţi clienţi, una întoarsă către marginea parcului şi parcă revărsată spre bulevard, cealaltă sprijihindu-se într-un cot peste lacul verzui. Aici, în colţul dinspre Conservator al terasei o tânără se tolănise la soare, cu picioarele scoase din pantofi şi sprijinite de parapetul din ţevi de metal al terasei, privind, dintre şuviţele care îi înconjurau în dezordine capul, spre barca rămasă goală în mijlocul lacului. Mă aşezasem la o masă la umbră, mai mult de oboseală, căci soarele părea

a-mi pâlpâi în vene, făcându-mi sângele să gâl-
gâie înfundat, ca o masă noroioasă, grea, apă-
sătoare. Uitasem de micul joc care mă adusese
până aici iar nedumerirea dimineţii se spul-
berase lăsând în urmă doar un soi de pândă,
îmi priveam pielea netedă, bronzată şi aştep-
tam să văd ieşind aburi groşi în rotocoale den-
se şi sfârşindu-se apoi în broboane limpezi,
şiroind înapoi în vene. Comandasem o cafea,
sub privirile goale ale vânzătoarei, după care
m-am ascuns sub o umbrelă pe care literele se
decoloraseră trist în albul prăjit de soare al
fundalului. Izvorul minunilor. Izvor de munte...
lamele ascuţite care îţi taie respiraţia. Colţi mici
şi scânteietori înfigându-se drept în măduva oa-
selor, sfredelind-o, supunând-o, transformând-o în
mii de cavităţi ca nişte ochi deschişi spre pietrele
de pe fundul apei. Mii de degete osoase aşezându-se
pe glezne fără a păstra vreodată amintirea lor,
urma lor. Urma. Rămăsesem pe gânduri, amin-
tindu-mi acele tocuri care mă aduseseră până
aici şi pe care le pierdusem atât de repede. Tâ-
năra din celălalt capăt începuse să se joace cu
vârfurile şuviţelor care îi ascundeau obrazul.
Ar putea fi chiar ea, mi-am spus. Tălpile i se bol-
teau frumos dinspre punctul fierbinte de
sprijin al balustradei, căutând parcă cu vârful
degetelor atingerea răcoritoare a apei. Aştep-
ta pe cineva căci, ori de câte ori aerul cald mişca
spre noi zgomote înfundate de paşi, se întor-
cea învolburându-şi marea de păr, privind lung

către Conservator. Căutam să descopăr pantofii pe care trebuie că îi abandonase undeva prin preajma scaunului, însă voalurile fustei, ca acele specialităţi de patiserie, scoici în evantai cu sideful desprins în solzi aproape simetrici, aşezaţi unul peste altul, îi acopereau. Mi-am amintit că se numeau sfogliatella. De la un timp începuse să se enerveze. Parfumul dulce pe care îl folosea, împins prin aerul opac până la mine adunase în jurul ei câteva muşte. Mâna încerca să le alunge leneş. Tendoanele care îi străjuiau gâtul lung se întindeau şi se relaxau ca nişte arcuri fine, atât de subţiri încât ar trebui să le priveşti foarte de aproape ca să le vezi spiralele. O structură de rezistenţă, mi-am spus, ca aceea din filigranul unei aripi de fluture, la microscop. O schelărie de cartilaje străvezii rezonând prin transparenţa lor pocnetul slab al sângelui lovind nestăvilit în venele albăstrii. Tac, tac, lovitură după lovitură, tam-tam păgân, de tobe acoperite cu piei lucioase de animale. Animal de pradă, mi-am spus. Tumultul părea a se înverşuna pe măsură ce soarele stârnea tot parfumul, făcându-l să se deruleze în câlţi de nuanţe din ce în ce mai grele. Cu un salt se ridică de pe scaunul galben de plastic, îşi sprijini coatele ascuţite de marginea terasei şi îşi afundă privirea în apa stătută. Rămase aşa câteva minute, se aplecă apoi, îşi luă sandalele cu tocurile acelea pe urmele cărora călcasem şi dispăru spre Conservator. Am rămas

sub umbrela decolorată, căutând în ochiul orb al cafelei zbaterea savanei pe care a făcut-o să se nască în mintea mea acea felină. îmi pusesem ochelarii de soare și, din spatele miopiei la care mă forțau, priveam golul de culori diluate pe care soarele îl juca în față mea. Mesele se ocupaseră cu contururi gălăgioase. Aerul împietrise între mine și acele umbre fără chip, într-o masă densă, cleioasă, cu opacități pe alocuri întrerupte de sclipiri de soare. M-am ridicat după o vreme, când lumina ajunsese deasupra mea cu usturimi de bronz încins, luând-o fără să îmi dau prea bine seama spre Conservator. Clădirea veche pe lângă care am trecut mai întâi făcu să scârțâie pe corzile transpirate ale unei viori sonata a șasea de Isaye. M-am oprit în fața panoului cu afișe. în seara aceasta la Sala Radio... literele mari, negre compunând acel nume, nu reușeau totuși să îmi spună nimic. Am început să silabisesc, destul de tare se pare, căci o bătrână se opri, privindu-mă lung și dând compătimitor din cap: Mi-ha-il Mi-hal-cov. Mi-hal-cov Mi-ha-il. Mi-ha-il. Din fundul memoriei ceva stătea să arunce foetusul chircit al acelui nume, o amintire ca prin ceață mi se derula în fața ochilor și un arc împinse avortonul diform. Era o zi de iarnă, în ultimul rând de la Ateneu privirea îmi înțepenise în catifeaua roșie a scaunului din față. Cineva se jucase cu vârfurile unghiilor răsfirând puful tapiseriei în mici cercuri concentrice. Mă încăpățânasem să uniformizez acel

spaţiu aproape hipnotic până ce sala începu
să își arunce stânjenitoarele ropote de aplauze
salutând gălăgios intrarea lui. Pălise de cum
păși pe scenă. Buzele se strânseră drepte în-
tr-o grimasă de dispreţ și dezamăgire. își as-
cunse privirea undeva deasupra sălii uitând-o
cu totul, lăsând-o în urmă, în spatele său,
pradă măruntei sale frenezii. Mi-am afundat
privirea în catifeaua curată și l-am revăzut râ-
zând ca în acea după-amiază de vară provin-
cială, când mi-a mâncat toată dulceaţa de
trandafiri și gesticulând larg, cu linguriţa în-
roșită într-o mână și borcanul rotund, aproa-
pe gol, în cealaltă. Bunica stătea în prag cu o
tavă cu trei pahare cu apă.
S-au apropiat încet de mine. Atât de încet
încât tăcerea cu care veniseră s-a izbit de tim-
panul meu. Ea era aici. Parfumul sec, baroc,
pe care îl simţisem și-n parc îmi cuprinse tâm-
plele presându-le ușor, ca pe niște bureţi
umezi. M-am răsucit și-am privit-o. își înco-
lăcise braţul de mijlocul lui subţire și mă cer-
ceta. Te-am zărit de cum am ieșit din Conservator,
îmi spuse Mihail. La început nu-l văzusem.
Doar tremurul ușor pe care începusem să îl
simt în coșul pieptului îl recunoscuse și mă îm-
pungea în obraji cu năvala sângelui împroș-
cat. L-am privit însă tăcută, așa cum trebuie
că privesc orbii în hăul de afară, căutând acele
culori amputate pe care doar amintirea sterilă
sau numele gol le mai aduc în memoria op-

tică. A trecut atâta timp, îmi spuse, văzând că tac. Nu te-ai schimbat deloc, se grăbi să adauge, fără să mă privească. Părea a nu-şi aminti întâlnirea noastră din Cişmigiu. Doi ani, i-am răspuns, încercând să nu fac să răsune lunga lor cronologie pe care seara aceea din Cişmigiu o secţionase drept în ţeastă, lăsându-mi pe frunte ridul amintire care urca drept de la rădăcina nasului până sus, aproape de mijlocul frunţii. Tia Predescu, i-am spus parfumului, întinzându-i mâna. Alexandra Mihalcov, îmi răspunse aromat şi îmi prinse mâna în puful moale al palmei călduţe. Soţia mea, îmi spuse Mihail, roşind neîndemânatic. Ne-am îndreptat toţi trei spre parc. Păşeam tăcuţi, ca nişte umbre mişcate pe aleile clocotite, iar la capătul spectrelor nu ştiam încotro s-o luăm. Te-aş putea iubi, îmi spusese atunci, în Cişmigiu. Aerul începuse să deseneze valuri în faţa noastră. Ne-am oprit la terasa pe care abia o părăsisem. Mihail privea departe, peste mansardele care se vedeau spre Universitate. O venă subţire, albastră i se desenase pe tâmplă ca şi cum sângele şi-ar fi întins din timp în timp minusculele-i particule. Un cristal rece, ud îmi pătrunse în şira spinării. Nu ştiam că v-aţi căsătorit, i-am spus, iar vorbele s-au aşternut în scrumiera în care Alexandra îşi stinsese ţigara, întotdeauna uită de mine, spuse Alexandra, revărsându-se către Mihail într-o îmbrăţişare care îl făcu să revină din depărtarea în care se

ascunsese. Contactul brusc cu trupul fetei îi destinse încruntarea, ca o mână blândă și răcoroasă trecută peste frunte. Trebuie să îl ierți, continuă Alexandra, aprinzându-și o nouă țigară, uneori îi e rușine cu mine. Rămăsese nemișcat, ca și cum doar așa aerul din jurul său ar conserva intact trupul Alexandrei. Rușine? am întrebat fără să aștept vreun răspuns. Ne-am întors doar de câteva zile, îmi zise privind undeva peste umărul meu, te-amfi căutat. Un vânt ușor începu să miște barca de pe lac și îmi făcu un chef nebun să înot. Poate și pentru că Alexandra începuse să povestească despre țărmurile însorite ale Greciei, de satele cuminți și calcaroase de la malul mării, de pescari și porturi uitate de lume, de soarele pe care Mihail nu îl suportă, de ea pe care o apuca scărpinatul ori de câte ori intră în sălile de concert, de nisipul care ți se lipește de pielea udă, de trupurile bronzate și elastice pe care le privea, de Mihail cu o pălărie de soare caraghioasă, de plecările lui la concerte. îi răspundeam rar, privind-o, căutându-l în urmele invizibile de pe trupul ei. Dintr-odată, apoi, tăcu. Grecia dispăru din fața noastră cu plajele albe și pietroase iar tăcerea coborî între noi, agățată de una dintre baretele sandalelor Alexandrei pe care și le scosese de cum ne așezaserăm la masă. Noaptea aproape că se lăsase, moale și catifelată. Ne-am ridicat după un timp. Mergeau spre Calea Moșilor. Te-aș pu-

tea iubi, îmi răsună în cap. Să te conducem, spusese el, e în drum. Alexandra păru încântată de idee, aşa că m-am lăsat uşor convinsă.
Mihail păşea puţin în faţa noastră, străin de străzi şi de noi, trăgând parcă după el un trup inconsistent, necunoscut. Alexandra mi se agăţă de braţ şi se lăsă purtată tot drumul râzând din timp în timp, spunându-mi că neapărat ne vom mai întâlni. Străzile se mistuiră la fel de repede ca şi plajele Greciei, luminate în portocaliul becurilor şi abia acum zgomotoase, căci căldura înserării se transformă într-un vânt uşor, senzual care împinsese oamenii afară din case. Sfântul Ştefan s-a deschis dintr-odată în faţa noastră, întunecat şi parfumat, mai repede parcă decât mă obişnuisem s-o facă atunci când mă întorceam singură. Ne-am despărţit în dreptul intrării A, cu promisiunea de a ne revedea.
Am intrat în casă şi am urcat treptele până la mine fără să mă pot gândi la nimic. Abia după ce am deschis uşa mi-am dat seama că de-a lungul zilei, undeva, tulburarea de dimineaţă mă părăsise şi un alt sentiment îşi făcuse apariţia. La fel de difuz ca şi cel cu care mă trezisem, însă poate ceva mai uşor de dibuit. Tensiunea de dimineaţă se transformase într-un fel de siguranţă disperată. Fiecare gest al meu devenise dintr-odată un ecran de protecţie pentru altele zeci, care trădau emoţii puternice. Trupul meu învăţase peste noapte să

calculeze şi opera în prezenţa mea schimburi cu exteriorul care treceau prin nenumărate filtre şi deghizări. M-am trezit privind în oglindă un chip perfect liniştit şi opac, care nu spunea nimic din foşnetul interior pe care îl simţeam din inimă, în buric şi de acolo până în degetele de la picioare. Trupul meu devenise unicul centru de control al emoţiilor mele pe care numai eu le mai ştiam. Ceea ce apărea pentru toată lumea era un chip căutat anume pentru a nu degaja decât linişte şi relaxare, o mască ce se materializa după bunul ei plac, la orice alarmă falsă a celulelor mele, a pigmenţilor mei, ca şi cum ceva din Tia de odinioară reapăruse, însă acum prinsă adânc în trupul meu. Se pare că ceva se decisese peste noapte pentru mine, şi acum se pusese în aplicare, punct cu punct, un plan care pesemne că fusese elaborat şi cântărit cu multă vreme înainte. Ba chiar suspectam şi nişte mici simulări pe care parcă-parcă mi le puteam aminti acum. Atunci rămăsesem doar pe gânduri, frapată de trăsăturile mele care nu reacţionaseră, odată cu mine, la aceleaşi situaţii. Acum însă era prea de tot. Mă simţeam în pragul unei crize uriaşe, care deja îmi împingea, năvalnic, sângele prin vene în timp ce oglinda îmi întorcea un chip relaxat, uşor melancolic şi dus pe gânduri. întregul trup îmi vuia. Ar fi trebuit ca să pătrundă cineva în interiorul meu

pentru a-mi detecta adevărata stare. Mi-am sprijinit fruntea o clipă de luciul rece al oglinzii, în jurul meu toate erau la locul lor. Cartea pe fotoliu, acolo unde o deschisesem de dimineaţă, cu paginile răsfirate. O vedeam în lumina uşoară a lampioanelor aşezate simetric în faţa intrării, care aruncau umbre portocalii pe pereţii camerei. Fără să aprind lumina, am deschis uşa balconului, m-am întins pe pat, cu ochii larg deschişi, privind jocul umbrelor de pe tavan. Florentino Ariza avea răspunsul pregătit de cincizeci şi trei de ani, şapte luni şi unsprezece zile cu nopţile lor. Mă gândisem mereu la el ca la un bărbat nu foarte înalt, cu mişcări precise şi abrupte, al cărui temperament neîmblânzit se răsfrângea doar în trăsăturile ferme ale feţei. Nu reuşeam să-mi amintesc descrierea din carte, nici măcar dacă ea exista pe vreo pagină. Pesemne că dacă aş fi dat peste ea, mi s-ar fi părut un eşec, atât de puternic devenise portretul pe care i-l făcusem. Vântul începuse să zbată jaluzelele şi să năvălească plăcut peste pielea mea. Un vag parfum de tei intra odată cu el în casă.

3

Geamul bătrânilor era închis în acea dimineaţă. Sunetele înfundate pe care le auzeam veneau de undeva dinspre bucătărie. Am dat să sun, apoi m-am răzgândit. Mi-am amintit camera aceea cu mirosuri grele, în care bătrânii se retrăgeau de cum venea iarna şi în care mă primeau în fiecare duminică, de când începusem să-i vizitez. Mai întâi mă priviseră cu ochi suspicioşi, rezumându-se la a-mi urmări, din spatele uşii, toate mişcările. îi simţeam ascunşi acolo, unul lângă altul, cu răsuflările ţinute şi pândind fiecare mişcare, graba sau lentoarea mea, felul în care păşesc, apăsat sau uşor, dacă trântesc sau nu uşa. Cum însă s-au lămurit destul de repede că plec şi mă întorc la ore fixe şi că nu prea primesc musafiri, au început să-mi zâmbească. La început mi-a fost greu să îmi dau seama care dintre ei a intrat prima dată în vorbă cu mine. Suntem bolnavi, mi-a spus, nu mai avem medicamente, poate că, dacă am timp, dau o fugă până la farmacie

să le cumpăr, şi îmi îndesă în mână o bucată"
de ziar pe care îmi scriseseră ce să le iau. Pe
drum, mi-am amintit palma lui atingând-o pe
a mea, cu vene groase de o consistenţă ciuda-
tă, geometrică, asemeni unei reţele cristaline,
înmănuşată într-o piele lucioasă pe care par-
că ai fi aşteptat să o lepede din clipă în clipă
lăsând să iasă în loc adevărata mână, bătrână,
şifonată şi încrustată.
La întoarcere, mă aşteptau în prag cu un
pumn de bancnote mototolite îmboldindu-se
unul pe altul, fără mare tragere de inimă, să
mi le întindă. Le-am refuzat. în seara aceea a
venit până sus cu un castronaş de lapte pu-
drat cu scorţişoară. Aburul îi cuprinsese chipul
ca şi cum cataracta l-ar fi luat cu totul în stă-
pânire, îndepărtându-l de ochiul meu printr-o
ceaţă densă şi parfumată. Nina l-a terminat acum,
îmi spuse, sperăm să iţi placă, şi îmi întinse bo-
lul fierbinte, aruncând în acelaşi timp un ochi
cercetător în casă. I-am mulţumit spunându-i
că-i voi aduce castronul dimineaţă. în prag se
întoarse şi începu a bâigui ceva timid/ dând
din mâini ca un copil căruia nu-i mai ajung
cuvintele. Cu greu am înţeles că îmi cerea o
ţigară. Coborî apoi greoi, târându-şi papucii
mari de casă ca pe nişte câini îndărătnici, ne-
învăţaţi cu lesa. Lumina care rămase aprinsă
pe casa scării, mult după ce închisesem uşa,
mă făcu să zâmbesc imaginându-mi-l ascuns

pe undeva, între doamna N. şi parter, trăgând avid din ţigară.
Dimineaţă am coborât, după cum le promisesem. Era duminică. Nu ai vrea să rămâi la o cafea? îmi spuse dintr-odată. întrebarea m-a surprins atunci, căci îmi amintesc că am rămas în prag, tăcută pentru câteva clipe, până să accept. Nina este la biserică, îmi spuse, dar se va întoarce în curând şi s-ar bucura să te vadă. Holul, ca şi al meu, era ceva mai luminos, poate din cauza uşilor deschise spre salon. Zugrăviseră de curând, căci simţeam în nări un miros de var. Două oglinzi mari, de cristal veneţian, flancau intrarea, aşezate faţă-n faţă. Sfertul vertical de trup care-mi intra în raza oglinzii se multiplică brusc într-un halou ameţitor. Lângă oglinzi, poze în sepia, de la nuntă cele mai multe, respirând un aer de demult, trimiţând către mine chipuri de o frumuseţe bizară, pe care asemănarea începuse de pe atunci să se aştearnă. Tăcute în '48, îmi spuse văzând că privirea mi s-a oprit asupra lor. Atunci ne-am căsătorit. Şi, din nou, în faţa mea se desenă reluarea punctuală şi infinită a aceleiaşi nunţi.
A fost o zi foarte frumoasă, auzii de undeva, ca de la mii de kilometri depărtare. Doar mâna rece prinzându-mi cotul în timp ce vorbea m-a readus în faţa acelui chip pe care l-am zărit dintr-odată în toată frumuseţea bătrâneţii lui. Mă conduse în camera mirosind a cafea şi îmi arătă un fotoliu tapiţat în catifea maro, ca şi

draperiile ample care coborau din tavan până jos, atingând parchetul curat. îl trase mai aproape de masă, acolo unde lumina cobora blând prin perdeaua diafană şi-mi făcu semn să mă aşez.

Din acea zi fotoliul mă aştepta duminică de duminică în faţa cănii de cafea proaspăt măcinată, între cei doi bătrâni. Pe măsură ce intram în viaţa lor, în acest fel duminical, începeam să învăţ să disting trăsăturile care încă îi mai separau. însemne ca acelea devin comune doar într-un mariaj în care s-au dat lupte aspre. Ca şi cum existenţa lor le-ar fi fost ameninţată în fiecare zi de cele mai mari dezastre, inevitabile, o ştiau bine, însă cărora au vrut să le reziste. încercări repetate, pe care singuri şi le scoteau în cale. Lupta o duceau în doi, iar încruntările, rănile, înfrângerile sau victoriile se aşterneau pe chipurile lor trădând motivul pentru care fiecare intrase în luptă de partea uneia sau alteia dintre tabere. Ea, ca o penitenţă pentru a fi adus după ea în acea casă amintirea dragă a unui alt bărbat, vie şi palpabilă în lungile ei visări, acelea pe care eu le puneam pe seama vârstei. El, ca pentru a înfrânge acea umbră pe care o bănuia locuind cu ei, inofensivă dar reală, agăţată de gândurile Ninei.

Ridurile ei desenau un regret asumat înţelept, ca o cicatrice care nu te jenează prea tare, pentru că o ai de atâta vreme încât nici nu-ţi

mai poţi închipui fizionomia fără ea. O cicatrice care îţi schimbă până la urmă întregul trup, aşezându-l undeva între siguranţă şi aşteptare, aşteptarea a ceva ce nu va veni niciodată dar pe care îl ştii de multă vreme ca fiind definitiv al tău. Nina avea trăsăturile omului care s-a înfrânt din proprie voinţă numai şi numai pentru a păstra mai bine amintirea a ceva ce altfel poate că nu ar fi fost. Trăsăturile lui construiseră în schimb un fel de al doilea chip, aprig sub duioşia sa de bătrân frumos, încruntat şi la pândă. îşi căuta inamicul peste tot, fără un cuvânt, fără un gând precis, mai mult pentru a-şi certifica existenţa lui, fără a şti ce avea să facă în cazul în care ar fi urmat să-l afle. El era cel înfrânt din afară, de un duşman necunoscut, fără chip, dar mereu la pândă şi gata oricând să-şi anunţe prezenţa. Stăruia în Titu o uşoară neîndemânare şi acea nelinişte pe care ţi-o dă senzaţia că nu eşti niciodată singur, că limanul la care vrei să ieşi nu îţi este de fapt la îndemână pentru că fiecare pas care te apropie de el îl împinge şi mai departe în negură.

Ea ajungea de la biserică puţin după sosirea mea, atât cât să apuce Titu să fumeze pe pervazul geamului o ţigară pe care i-o pregăteam din timp. îşi arunca grăbită eşarfa gri pe-un colţ al divanului aşezat sub fereastră, între pian şi bibliotecă, dispărea câteva minute în care auzeam zgomot de vase prin bucătărie

şi se întorcea, fie cu biscuiţi moi făcuţi de ea, fie cu dulceţuri de casă, aromate şi strălucitoare, pe care mi le aşeza lângă cafea, mângâindu-mă cu un gest domol pe ceafă. Se aşeza apoi în stânga mea, cuibărindu-se în fundul fotoliului comod, şi începea să ne povestească mereu aceleaşi întâmplări de la liturghie, desenându-ne limbut gospodinele venite mai degrabă să împărtăşească bârfe noi decât să se împărtăşească, gâfâitul tabagic al preotului şi corul acela încropit din studenţi în practică de la teologie care, după câte o triadă în appasionato îşi dădeau ghionturi, privind hrăpăreţi către vreo tinerică misticoidă.
Din timp în timp se oprea, lăsând o umbră aproape imperceptibilă să-i cuprindă obrazul. Nina e departe acum, îmi spunea el în acele clipe, în lumea ei. Trupul parcă îi rămânea golit şi mă aşteptam să-l văd dezumflându-se asemeni unui balon care îţi scapă din greşeală, înainte de a-l lega. Urma pe care o lăsa greutatea ei în fotoliu părea a deveni tot mai mică, până când aproape că nu o mai puteam zări. îmi vorbea el atunci, obosit, cu capul plecat către umăr, bătând în masă cu degetele sale de cleştar câte un ritm diafan care rezona în lemnul curat, vibrând până în cana de cafea, desenând mici vârtejuri care porneau din mijlocul ei spre buza subţire a porţelanului. Vorbea despre Nina ca şi cum nu ar fi fost acolo, o Nina din amintire, care umplea trupul gol de lângă noi,

desenându-l în culorile lui, acelea care îi făceau indiscernabili.
După ce îmi terminam cafeaua în care îmi strecurau întotdeauna puţin zahăr mă ridicam şi îi lăsam în uşă, pentru ca ritualul să se repete în următoarea duminică. îi simţeam rămânând în prag până când auzeau uşa mea închizându-se. Ziua se spulbera apoi în gânduri şi arome care le aparţineau. Valul de parfum apăsător pe care florile uscate din acea cameră îl păstrau de cine ştie când intra acum la mine, făcându-mă să le simt prezenţa clipă de clipă. îl aduceam în fiecare duminică cu mine şi îl aruncam în aerul diluat al camerei. Mai întâi s-a aşezat pe tavan, recompunând încet întregul buchet. Apoi a început să coboare pe cărţi, pe rafturi, sfârşind prin a se cuibări în pernele de pe pat. Am terminat, când Alexandra şi Mihail au venit prima oară la mine, în Sfântul Ştefan, prin a-l regăsi, parfumul acesta, în părul Alexandrei, pe tâmple, acolo unde puful încă nu s-a transformat în şerpi roşiatici, ci se răsucea în mici inele împrăştiate, ca nisipul fin al unei plaje bătute de vânt. Mi-am afundat capul în el, răsucindu-1, frământându-1, muşcându-l până s-a transformat într-o umezeală sărată de apă de mare. Florile atinse de mâinile mele rebele s-au transformat într-o pulbere înecăcioasă care mi s-a aşezat pe buze. De atunci, ori de câte ori îmi lipeam gura de părul ei simţeam aşternân-

du-mi-se pe limbă urma în basorelief, crenelată, a acelui parfum.
îmi plăcea atingera părului ei pe obrazul meu. Ştiam că printre acele şuviţe se află urma palmelor lui Mihail, mângâind şi trăgând cu degete răsfirate. îmi afundam capul în marea de păr, aşa cum, într-o zi de demult îmi aşezasem tâmplele pe trupul violoncelului, la rădăcina corzilor sale, în timp ce el cânta. Am simţit corzile vibrate de el opintindu-se în surdina epidermei mele, împingând sunetul frânt printre clavicule şi de acolo în jos, prin şira spinării, apoi arcuşul împotmolindu-se undeva sub urechea mea. Sunetul înecat, gâjâit se opri atunci şi-n trupul meu. Mâna lui aruncă arcuşul, trase violoncelul de sub mine, sprijinindu-l de un scaun şi mă privi dezarmat.
I-aş fi smuls acel păr peste care obrazul lui trebuie că trecuse de atâtea ori, şi l-aş fi păstrat ca pe un trofeu al propriei mele nebunii în care să mă cufund ori de câte ori nu reuşeam să aflu-n amintire mâinile lui. Părul acela care îl acoperea de fiecare dată când îl cuprindea în braţe, care îl mângâia şi îl biciuia. Simţeam acolo mirosul lui şi-al casei mele. Mă trezeam dintre firele-i dese, ştiindu-i chinul de a trebui să ne privească. Nepăsarea ei ne ucidea încet pe amândoi. Abandonul ei, care anunţa că s-ar putea petrece în braţele oricui, fără discernământ şi cu aceeaşi dăruire, devenise singurul nostru punct de întâlnire. Ne refugiam în el,

aşteptându-l uneori, provocându-l de cele mai multe ori, fără însă a şti pe urmă ce să facem. Ne întâlneam de fiecare dată în spaţiul pe care absenţa ei ni-l deschidea şi de fiecare dată aveam acel aer al oamenilor care fie şi-au spus prea multe, fie nimic şi care nu se puteau hotărî asupra cuvântului sau gestului ce avea să însoţească tacita lor recunoaştere. Tăceam aşadar, cu senzaţia că în jurul nostru se scrie o istorie în care urma să pătrundem sau să ieşim din scenă după bunul plac al întâmplării, după o logică pe care noi, din interior, n-aveam cum să o percepem. Ne regăseam pentru o clipă, atâta doar, şi ne retrăgeam apoi, fără să ştim prea bine de ce.

4

Îmi amintesc foarte bine ziua în care l-am cunoscut pe Mihail. Deşi a trecut atâta timp, revăd cu precizie toate mişcările pe care le-am făcut, de dimineaţă şi până la capătul nopţii care a urmat. Nimic din începutul acela de zi nu îmi dăduse de înţeles că ceva esenţial avea să se întâmple. Era vară, era cald, eram în vacanţă şi m-am trezit într-o amorţeală pe care-o cunoşteam foarte bine. Acel sentiment că ai toată viaţa la dispoziţie, în porţii mici, bine dozate, pe care le poţi amâna uneori, fie şi numai din lene, sau le poţi trage în piept până la capăt, ca pe o ţigară pe care ţi-o aprinzi după ani de abstinenţă şi ameţeşti imediat. în urmă rămâne gustul plăcut din amintire şi cel amar şi înecăcios al realităţii.

Am deschis ochii încet în acea dimineaţă, enervată de soarele care trecea prin draperiile cu un model indecis. La capul patului era o carte deschisă. Mă iritase încă de cu seară, când o-ncepusem. Adormisem undeva pe la

jumătatea ei și nu visasem nimic toată noaptea. Nu era nimic nou în asta. Pe atunci visam rar lucruri pe care să mi le amintesc apoi. Am mai stat o vreme în pat, numărând modelele fictive ale draperiei, așa cum făceam când eram mică și nu puteam adormi sau mă plictiseam, și apoi m-am dat jos. Am mâncat ceva, mi-am băut cafeaua, întrebându-mă ce fac cu o nouă zi, ce porții din ea pot amâna și pe care trebuie să le înghit, încet sau pe nemestecate, când a sunat telefonul. Eram deja îmbrăcată când a început să târâie ca-n filmele americane, din timp în timp, ca și cum ți-ar lăsa discret răgazul să te-aduni și să decizi dacă răspunzi sau nu, sau cu ce voce alegi să spui alo. Am răspuns, fără să bănuiesc nimic, cu vocea mea obișnuită. Era bunica. Mă invita să-mi cunosc un văr îndepărtat despre care nu auzisem nimic până atunci, a cărui existență îmi era pe deplin străină, inexistentă de fapt. Pentru că iubea arborii genealogici, bunica mi-a explicat pe larg cine era. Nu am înțeles imediat despre cine anume este vorba și, în fond, care era legătura mea cu această vizită inopinată. în prima clipă am refuzat. Nu înțelegeam graba de a mă prezenta la raport în fața rudelor de ultim moment, și asta într-o vară cumplit de caldă chiar și pentru Brașov. Aveam însă pentru bunica o slăbiciune aparte. în curând am depus toate armele și i-am promis că mă voi grăbi să ajung la ea. Am mai zăbovit

o vreme după acel telefon, am mai citit vreo zece pagini, dar era mai mare calvarul de a duce cartea la capăt decât să mă duc la expoziţia care simţeam că mi se regizase. Prin urmare, după vreo oră am ieşit pe uşă. Era deja spre prânz, pentru că simţeam soarele undeva pe creştetul capului, purtându-l ca un chinez coşul de bambus plin cu orez. Aveam de ales, s-o iau pe Pictor Luchian, deloc ferit de soare, dar una dintre acele străduţe unde visezi să locuieşti măcar la bătrâneţe, ca o recompensă a anilor care s-au scurs, sau pe bulevardul plin de praf, dar măcar umbrit de blocuri. Am ales bulevardul. Nu aveam dispoziţia să mă gândesc la o bătrâneţe tihnită, în Pictor Luchian, unde alesesem deja casa cu numărul 10, care-mi părea a corespunde celei pe care visam încă de copil s-o locuiesc. Pe atunci, a locui o casă mi se părea că este ceva similar cu felul în care am crescut o vreme în burta mamei. Pentru că nu aveam amintiri, era ceva frumos. Amintirile-mi erau de fiecare data legate de ceva neplăcut din existenţa mea. Ca şi cum nu puteam prezerva decât ceea ce se putea transforma oricând într-o rană adâncă. încă de atunci ştiam că ceea ce voi purta mereu după mine va fi o galerie lungă, fără legende, a tuturor morţilor şi disperărilor mele, galerie pe pereţii căreia începusem să agăţ deja tablouri în tente întunecoase, ca piese dintr-un puzzle pe care nu aveam să-l rezolv eu. Eu doar îl construiam.

încă de atunci simţeam că organul păstrării bucuriilor îmi lipsea, absent din naştere sau amputat în urma unei boli sufleteşti din copilărie, a cărei memorie o pierdusem.
Am ieşit în bulevard prin gangul murdar, mirosind a urină şi prenadez. Am căutat din ochi trotuarul mai umbrit şi am pornit într-acolo. Mă mişcăm încet, încercând să ajung cât mai târziu la intersecţia din care mai aveam doar câteva minute până la casa de pe Olteniei, începusem să văd deja trupul căsăpit al nucului pe care-l ştiam din copilărie. Mulţi ani mi-a părut uriaş. Nu îi puteam vedea vârful fără a-mi lăsa atât de tare capul pe spate încât ameţeam imediat şi trebuia să mi-l îndrept repede pentru a nu mă prăbuşi. Dimensiunile lui, pe măsură ce creşteam, au devenit cele ale oricărui nuc, obişnuite, apoi l-au tăiat. Nu am înţeles niciodată de ce. Aşa cum nu am înţeles de ce au trebuit să taie cireşul din Sfântul Ştefan, puţin înainte de iarna în care am şi plecat de acolo. I-am privit pe amândoi căzând, cu un sunet foşnit, viu de ultimul strop de viaţă care se pregătea să-i părăsească. Păreau inutili şi trişti răsfiraţi pe trotuar şi-ţi lăsau un gust amar, ca orice trup care-şi pierde viaţa fără un motiv anume şi înainte de vreme. În urma lor au rămas doar buturugi bătrâne, pline de cercurile care înainte le numărau viaţa şi acum stăteau martore ale unor ani care s-au scurs în tăcere. Nu mă lega nici o amintire anume de vreunul dintre aceşti copaci. Nu m-am gân-

dit în mod real la ei până ce nu i-am văzut tăiaţi. A fost ca o invadare a scenariului meu cotidian bine ştiut. Lipsa lor a devenit un fel de decupaj în spaţiul pe care îl ştiam, căscând un hău către lumina pe care nu o percepeam cu ei acolo.
Paşii mi-au ajuns în intersecţie. Am rămas o clipă privind ciotul de lemn. Dacă l-aş fi cuprins în braţe, mâinile mele nu s-ar fi regăsit. Palmele mi-ar fi rămas la o distanţă generoasă una de alta, atât era de mare. M-am aşezat pe trunchiul tăiat la înălţimea unui taburet şi mi-am aprins o ţigară. Nu puteai gândi nimic în mod real în mijlocul soarelui care tocmai trecea amiaza, dar îmi amintesc totuşi că o vreme am tot vrut să o iau înapoi. Mă simţeam împinsă de casa de pe Olteniei, ca şi cum opuneam polului unui magnet acelaşi pol al altuia. Simţeam acea forţă tensionată, aşezată comod între direcţia spre care ar ii trebuit să o iau şi cea opusă. Mă aflam în chiar punctul maxim al ei, de-ar exista aşa ceva, ca şi cum prezenţa mea acolo ar fi putut-o distribui, deci înjumătăţi. E totuşi o senzaţie plăcută această staţionare în mijlocul unei forţe de respingere. Am fumat însă ţigara, m-am ridicat de pe buturuga încinsă, am mai ezitat o vreme şi apoi am cotit-o la stânga, după care la dreapta, iar la stânga, intrând pe Olteniei.
Casa era una dintre multele la fel, construite pentru CFR-işti prin anii '50. Doar viţa

bogată care o acoperea pe jumătate şi cuprinzând dinspre acoperiş întreaga curte, o făcea să arate altfel decât celelalte, cine ştie câte, de pe cele opt-nouă străduţe care iradiau din bulevard spre gară. Am împins poarta din metal la fel ca în fiecare zi a ultimilor şapte ani de când aveam voie să vin singură de acasă până aici. Am deschis cutia poştală şi-am luat ziarul pe care bunica uita mereu că îl primeşte. Am luat-o pe aleea căreia îi spuneam încă de copii „strada lungă". Odată cu vârsta, picioarele mi s-au lungit şi „strada lungă", dacă ar mai exista acum, ar fi pesemne cât zece sau unsprezece paşi de-ai mei. Pe când o botezasem aşa, trebuie că pasul meu repeta mişcarea de cel puţin douăzeci de ori, de unde şi impresia unui drum mult mai lung decât era în realitate. Am luat-o aşadar pe „strada lungă" şi am urcat treptele care duceau spre bucătărie. Nouă trepte, iar la a zecea, piciorul se sprijinea deja pe mocheta coridorului subţire care înconjura casa. Era de fapt un balcon de dimensiuni normale pe care bunicii îl închiseseră cu geamuri de sus până jos, încă înainte de a mă fi născut eu, pentru că îl ştiu aşa dintotdeauna. Ramele metalice ale geamurilor fuseseră vopsite în verde, ca întreg brâul din lemn al casei. M-am oprit o clipă în dreptul intrării cu coatele rezemate de marginea încinsă a geamurilor. Puteam vedea locul în care mă

jucam în copilărie, acel intrând de sub casă înalt cât o jumătate de om, unde bunicul îndesase un pat vechi de campanie. Cel mai plăcut era vara, când ploua. Peretele învăluitor al casei ne ţinea la adăpost. Stăteam noi, copiii, rezemaţi de pernele prăfuite şi decolorate de soare, în vârful patului, cu Mufti, corcitura de basett, lângă noi, iar în jur ploaia îşi făcea mendrele. Din când în când băgăm mâna sub pat, în găleţile în care bunicul ţinea grâu şi porumb, luam câte-un pumn de seminţe şi le aruncam porumbeilor zburătăciţi de ploaie care se vălătuceau în mijlocul curţii, unul mai înfometat ca altul.

Aerul era acelaşi ca şi cel din ziua precedentă, lumina cădea la fel, ştiam fiecare colţ al spaţiului din jurul meu, puteam la o adică să închid ochii şi să nimeresc exact unde voiam, căci ştiam pe de rost numărul de paşi care mă despărţea de toate locurile curţii şi casei. De multe ori m-am jucat aşa, închizând ochii şi numărându-mi drumul până la garaj, de acolo în fundul curţii, apoi până în bucătărie şi de acolo în antreul întunecat aflat tocmai în celălalt capăt al casei. Totul era neschimbat şi nu exista vreau detaliu care să îmi spună că aveam să ies din casă, după câteva ore, şi nimic să nu mai fie la locul său, că ceva iremediabil avea să schimbe, dintr-odată, universul în care îmi proiectasem toate mişcările viitoare. Am împins uşa de la intrare, cu geamul ei acoperit

cu perdeluţe prinse pe baghete din cupru. în stânga mea se deschidea bucătăria veselă, mirosind mereu a plăcintă cu mere. Drept în faţă era toaleta îngustă şi înaltă, tapetată până la jumătatea pereţilor, cu plăci gălbui de granit. Apoi venea oglinda şi la capăt baia cu cazanul din fontă pe care îl îmbrăţişam în fiecare dimineaţă de iarnă, molipsindu-mă de căldura lui năucitoare.
Am salutat răceala holului umbrit de viţa care se boltea peste garajul vechi. Am respirat mirosul acelei case pe care îl ştiam din prima clipă a vieţii mele, o combinaţie de lavandă învechită şi pământ. Peste el se mai suprapune acum mirosul de brad şi garoafe de la toate priveghiurile pe care le-am ţinut aici. Bunicul, mai întâi, apoi bunica. Un miros pe care ori de câte ori amintirea mi-l aşază pe nări mă cuprinde un val de furie care mă stăpâneşte zile-n şir. Dar atunci era doar lavandă şi pământ.
M-am oprit o clipă în faţa oglinzii. Eram aceeaşi. Nu foarte înaltă, ciufulită ca întotdeauna şi tunsă scurt, cu ochelarii înguşti, cu chipul de copil încruntat şi dus pe gânduri, uşor stânjenită de clipa în care va trebui să o scot de prin unghere pe Tia care vorbeşte, Tia care se mişcă prin lume cu dezinvoltură, Tia care se desprinde de mine şi o privesc rătăcind printre oameni, surâzându-le, răspunzându-le, provocându-i fără teamă, hârjonindu-i şi, în cele din urmă, învingând u-i. O rătăcisem, e drept,

de ceva vreme, şi intrasem într-un soi de amnezie socială. De obicei apărea ea din senin, salvatoare, în chiar clipa în care ajungeam în faţa pragului panicii.
Am auzit voci în camera unde nu se intra decât rar, de Crăciun şi de Paşte. Vedeam trei siluete, dintre care am recunoscut două, cea măruntă şi plină de energie a bunicii, prinsă într-un du-te-vino permanent, şi cea frumoasă, perfect echilibrată a Medei, verişoara mea. Am ştiut în acea clipă că sunt singură, că va trebui să trec pragul care mă mai despărţea de cea de-a treia siluetă fără nici un ajutor, urmată doar de muţenia mea şi că, odată făcut acest pas, pe picioarele- mele, nu aveam să o mai regăsesc pe acea Tia. Şi am trecut pragul, mi-am salutat rudele, i-am întins mâna siluetei necunoscute care mi-a opus un trup înalt, subţire, cu o piele întunecată, ca o cafea în care torni lapte. Mi-a prins mâna ferm, între degete lungi şi neastâmpărate. Nu îmi puteam dezlipi ochii de la sandalele lui, măsura 49 aveam să aflu la câteva zile, când constatase că pantofii de concert îi lăsase la Cluj, şi nimeni din familie sau dintre cunoscuţi nu mai purta o astfel de măsură. Le priveam fascinată de aerul impozant pe care îl dădea nesfârşirea lor. Apoi l-am auzit. Vorbea cu accentul care făcea să pară că fiecare cuvânt este o arie caraghioasă dublată de o voce uşor aspră, care voia mai mult să tacă decât să alăture mecanic cuvinte, prepoziţii, scurte pauze, semne de

punctuaţie şi vagi indicaţii retorice. Mi-am ridicat privirea destul de târziu şi l-am văzut gesticulând larg, cu borcanul cu dulceaţă într-o mână şi linguriţa în cealaltă. Chipul lui se desprindea de restul trupului parcă şi-mi amintea de fresca arhanghelului Mihail pe care-o văzusem cândva pe pereţii unei biserici. Ceva din măreţia acelui războinic stătea întipărit alături de un aer senzual discret. Mă privea rar şi atunci când o făcea, chipul i se încorda brusc, adunându-şi zâmbetul într-o strângere reţinută a buzelor. Apoi îşi muta privirea de la mine şi hohotea iar. Se simţea o uşurare în felul în care-şi întorcea chipul de la mine, ca atunci când scapi ca prin minune de o întâmplare stânjenitoare sau de ceva care îţi poate face rău. Am zăbovit toţi patru până spre seară, am mâncat împreună, am vorbit, am aflat ce se putea afla în lungul nostru taifas şi apoi ne-am luat rămas-bun. Când am ieşit din casă se înserase deja. Bătea un vânt ca-n serile de vară braşovene, răcoros şi şuierător. Cerul era acoperit cu nori alburii, aceia care îmi dau şi acum o stare de nelinişte şi-mi anunţă o noapte lipsită de somn. Toată curtea foşnea a frunze şi petale lovite uşor unele de altele. M-a condus până la poartă, ca şi cum ar fi fost gazda casei, nu musafirul. De acolo până la nucul tăiat, pe trunchiul căruia ne-am oprit şi am fumat o ţigară, apoi peste intersecţie, pe bulevardul luminat din metru în metru, urât şi pustiu. Am trecut pe lângă alimentara în-

chisă, pe lângă cinematograful din care ieşea publicul de la ultima reprezentaţie.
Păşea alături de mine fără să spună nimic, cu acelaşi aer de om supus la un supliciu pe care nu se îndură să îl curme. Am trecut prin gangul prost luminat. în faţa blocului mi-a spus la revedere şi-a dispărut. Am intrat în scară, am luat liftul care m-a dus la etajul patru, am intrat în casă, am luat o cină tardivă cu ai mei, le-am povestit cum a fost ziua, i-am ascultat, am făcut un duş şi apoi m-am dus la culcare. M-am întins pe canapea şi am rămas aşa până dimineaţă. Pleoapele mele nu s-au întâlnit una cu cealaltă în acea noapte şi nici în cele care au urmat. Se întâmplă şi acum să nu pot dormi câteva nopţi la rând, ca într-un fel de ceremonie funestă a zilelor de atunci.
Ne-am revăzut din acea zi în trenuri care ne duceau sau ne aduceau de la concertele lui, în compartimente de clasa întâi, unde cumpăram toate biletele pentru a nu fi deranjaţi, în camera bunicii, când erau festivaluri în Braşov, în gări, la jumătatea drumului dintre el şi mine, unde stăteam câte o oră şi apoi plecam în direcţii opuse, în camere de hotel de două stele, între perne mirosind a clor şi cearşafuri tocite unde, după ce ne ajungea oboseala, el începea să cânte iar eu îi sprijineam partiturile de trupul meu, în convorbiri naţionale şi internaţionale, în culisele sălilor de concerte, când îl priveam cum stă încordat, cu capul sprijinit de violoncel şi când începeam să-i

şoptesc la ureche povestea noastră, după concerte apoi, într-un loc pe care îl stabileam dinainte, unde îl aşteptam cu inima strânsă, ştiindu-i deprimarea care îl cuprindea după ultima notă cântată. Ştiam că în acel spaţiu care se întindea între muzica ce se sfârşea sub degetele sale şi gălăgia ce-i urma se aşternea peste el disperarea.
Au urmat zilele şi nopţile din Bucureşti, când alergam de la un capăt la celălalt al oraşului numai pentru a ne privi vreme de zece minute între lunile în care el lipsea şi eu mă topeam de dorul lui. Cişmigiul prin care treceam spre Conservator, pentru a fura câteva ore de amor, între pereţii antifonaţi ai unei săli de studiu. Camera de cămin din bulevardul Dacia, înaltă, cu tavanul tapisat cu mătase roşie şi cu lambriuri fine, cu câte opt paturi ca de campanie, cu conserve desfăcute şi foarte multe cutii de lapte, cu instrumente de tot felul, de la viori suple şi tocite, la alămuri şi contrabasuri.
Cu timpul, plecările lui au devenit tot mai dese şi mai lungi. Linia tăioasă a buzelor se subţia de la lună la lună şi vorbele deveneau tot mai rare, privirile trecând prin mine ca şi cum nici nu aş fi fost acolo. Doar mâinile îi erau febrile şi vorbeau o altă limbă pe care o recunoşteam. Nu simt că mă iubeşti, mi-a spus într-o seară. A doua zi a plecat şi de atunci tăcerea s-a aşternut peste mine în straturi tot mai groase.

Mi-a bătut într-o seară la uşă. Venisem acasă obosită, îmi aruncasem pantofii în holul rece şi întunecat, de garsonieră de la parterul blocului, dădusem drumul la apă în cadă, turnasem jumătate de sticlă de spumant şi aşteptam să mă afund în moliciunea ei când am simţit că inima îmi bate mai repede, că sângele îmi ajunge în valuri în obraji şi că mâinile îmi tremură nefiresc. Am deschis uşa înainte de a apuca măcar să schiţeze gestul de-a suna. A intrat ca şi cum nu plecase decât de o oră, şi-a aprins o ţigară, aşezându-se pe fotoliul care îl cuprindea cu totul şi şi-a scos ceasul de pe mână, aşa cum făcea mereu înainte de a începe să studieze. Auzeam tic-tac-ul său rezonând în masă, numărând clipele care treceau. Intr-un fel îl aşteptasem, pentru că mereu se întorcea la mine. În universul lui fără linii drepte eram un soi de punct în care totul se intersecta într-o constanţă care uneori mă înspăimânta. Când drumurile deveneau anevoie de urmat, venea, stătea o vreme, fără a spune nimic, lăsându-mă să-i vorbesc, să-i restitui timpul rătăcit şi apoi pleca.

Prima dată am crezut că nu se va mai întoarce. După ce trecuseră două luni în care nu mai ştiam nimic de el a apărut din senin. Mă aştepta în faţa facultăţii, cu violoncelul agăţat de spate. Ne-am plimbat prin Cişmigiu, am mâncat la o terasă, după care a plecat din nou. Se aşezase, picior peste picior şi nu spunea nimic. Auzeam apa în baie adunându-se,

înfoind cu fiecare picătură spuma turnată din belşug şi în spatele ei, tic-tac-ul care dădea tăcerii noastre un contur tot mai precis. Nu se încumeta să mă privească însă îmi luase mâna într-a lui şi o privea dintr-o amintire. Mi-a vorbit atunci despre Alexandra. Pleca din nou peste câteva zile. Nu ştia dacă mai stau tot acolo. încercase mai întâi să mă găsească la facultate. Voia să o cunosc. M-am ridicat, am dispărut în baie, am oprit apa, apoi am făcut o cafea, am turnat-o în cana pe care o cumpărasem împreună, i-am adus-o. Nu se mişcase din fotoliu şi nu reuşesc să îmi amintesc dacă în tot acest timp îmi mai spusese ceva sau rămăsese într-o amorţeală în care nu îl recunoşteam decât anevoie.
Lumina cădea de fiecare dată altfel pe chipul lui, ca şi cum l-aş fi văzut la intervale diferite de timp. Se aşezase pe gâtul lui, jos, acolo unde îşi sprijinea violoncelul. Pe acolo îmi imaginam că mă fofilez, că-i pătrund pe sub piele şi-l colorez cu toate culorile cu care ar fi vrut să mă simtă. Prin golul dintre clavicule m-aş fi strecurat, aş fi alunecat uşor, mai întâi în plămâni, lăsându-l să mă respire-n voie, când mai încet, când mai repede, l-aş fi lăsat să se sufoce de câteva ori, să mă tuşească şi atunci, printre muşchii încordaţi, să pătrund în inimă, să împing sângele prin toate arterele şi să-l primesc prin aorte, să mă împrăştii în tot trupul lui, cartografiind fiecare suprafaţă şi să revin apoi.

Din inimă să trec în diafragmă, să îl fac să mă sughiţă până la lacrimi şi apoi să cobor în stomac, să-i fiu singura hrană. De acolo să mă agăţ de şira spinării şi să-i trec în măduvă. Să tacă, iar eu să înot prin el, în sus şi-n jos.
Din uşă, lumina se schimbă şi-l face să redevină ascuţit, bine-temperat. Urmează o luptă. Dacă s-ar fi întins pe spate, cu capul sprijinit de mine, i-aş fi vorbit în limba noastră. Doar el şi cu mine o puteam înţelege. Şi, ca toate limbile pământului, avea şi ea o istorie pe care i-aş fi şoptit-o-n acea noapte la ureche. L-aş fi mângâiat pe limba noastră. L-aş fi adus pe lume. L-aş fi născut cu ţipete de extaz, aşa cum nu s-a născut nimeni pe lumea asta. Să poarte pe el urmele casei care i-am fost. Să ştie că vine de la mine şi că se poate întoarce la mine de oriunde. Lumina s-a schimbat, pereţii sunt întunecaţi iar el s-a născut. Acolo, în fotoliu, s-a născut. în întuneric, pentru că dacă îl vedeam, l-aş fi devorat. L-aş fi apucat cu mâinile cu care l-am tras din mine şi l-aş fi sorbit până la ultima picătură, numai pentru a se naşte încă o dată. Tăcea în continuare iar ochii îi erau clari. A uitat pesemne că sunt în faţa lui iar eu tocmai îl născusem, singurul rod al pântecului meu. Nu bănuia nimic, nu simţea nimic, doar stătea şi arar spunea câte ceva. Justificări pe care nu le auzeam şi care nu serveau nimănui. Avea să mă locuiască mereu şi aveam să încerc de nenumărate ori să îl lepăd, să îl arunc

din mine, fără rost însă. Era bine păzit în spatele liniştii pe care o afişa, iar restul serii s-a scurs printre cuvintele lui şi naşterile mele. La un moment dat am auzit uşa închizându-se în urma lui. Aceeaşi uşă nu avea să o mai deschidă, ci o alta, lăsând să pătrundă o ultimă formă a noastră, infinit mai grea. M-am aşezat în locul lui. Fotoliul păstra încă urma caldă a trupului său semănând cu una dintre îmbrăţişările fugare pe care i le cunoşteam. Braţele lui însă strângeau mai tare şi apăsau, obişnuite cu corzi groase care se mângâie şi se ciupesc, care trebuie vibrate sau amuţite, cu arcuşuri care lovesc sau alunecă. Mă cuprindea cu un fel de disperare, aşa cum te agăţi de o piesă care ştii că, la o distanţă de câteva portative, se termină şi te lasă golit, ca un trup părăsit de viaţă. Iubea la fel, când grav ca o sonată de Bach, când baroc, cu înfloriturişi rotocoale, în variaţiuni nesfârşite, cu teme jucăuşe, dar de cele mai multe ori apăsător, cu pasaje sfâşietoare, care îl lăsau vlăguit. Simţeam fiecare notă şi vibrato în particulele sângelui meu, presimţeam fiecare încordare sau relaxare a mâinii, îi ştiam răsuflarea care măsura pauzele sau intrările. Mă pliam după contorsiunile lui, mă sprijineam de pieptul lui, acolo unde violoncelul îi lăsase o mică vânătaie şi îl lăsam să-şi plece capul peste al meu, ascultându-mi rezonanţele, adâncindu-le pe unele, ascuţindu-le pe altele, reluând pasaje întregi până ce

sunetul ieşea în forma pe care numai el i-o putea da. Ştia că îl înţeleg şi că mă lăsam condusă de el, opunându-i doar rezistenţa minimă a oaselor, asemeni carcasei din lemn a violoncelului. Fiecare gest al lui îl afla pe al meu, cel pregătit pentru el, aşteptându-l, gata să îl susţină sau să îl aline. Eram un instrument în mâinile lui, o formă inertă care doar prin el căpăta viaţă şi atunci când o făcea, era ca şi cum nici o alta nu i s-ar fi potrivit, nici lui, nici mie. Mâna lui doar avea darul să învie, dictând tempouri, respiraţii, pauze şi avânturi. Mâna lui cu degete lungi şi tocite la vârfuri, pe care aş recunoaşte-o dintr-o mie.

De pe masă se auzea încă tic-tac-ul ceasului, îl uitase acolo, din întâmplare sau voit. L-am luat şi l-am pus pe mână. Vibra uşor peste pielea mea. Rostea în epiderma mea timpul care trecea, scandându-l des, la intervale identice, armonioase.

5

Din vara-n care-o cunoscusem pe Alexandra au început vizitele lor, trasând şi mai adânc conturul ridului meu. Veneau amândoi, pe seară, câteodată foarte des, alteori dispăreau câteva săptămâni la rând, fără să spună un cuvânt, fără ca măcar amintirea lor să revină în casa din Sfântul Ştefan. Mă gândeam rar la ei în astfel de perioade, ca şi cum alăturarea lor avea darul să şteargă cu buretele trupul lor concret, existenţa lor care se măsura la fel ca a oricui, în mişcări, întâlniri şi despărţiri, gânduri şi uitări, deziluzii şi fericiri.

Intr-o zi fără nume, fără oră îi zăream iar din capătul balconului, prelungi şi taciturni, obosiţi puţin dar neschimbaţi. Umbrele li se aşezau pe trotuarul plin cu gropi, întâlnindu-se şi despărţindu-se după cum călcau, mai apropiaţi sau mai depărtaţi. De cele mai multe ori le aruncam cheile şi îi aşteptam în prag. Alexandra ajungea prima, cu obrajii înroşiţi de scările urcate în fugă, îşi arunca-n cuier man-

toul lung şi caraghios, mă săruta şi se trântea în pat. Mihail încet, în urma ei, fără a privi în sus, spre mine, mă saluta de fiecare dată la fel de calculat, stânjenit parcă de prezenţa mea în faţa lui. Mai întâi, între noi se aşterneau tăcerile, lente şi stânjenitoare, printre fumul ţigărilor şi zumzetul îndepărtat al străzilor. în timp, ele s-au transformat într-o stare care revenea peste zi, după plecarea lor, ca amorţeala surdă care însoţeşte amintiri îndepărtate ale căror contururi sunt tot mai incerte, tot mai improbabil ale tale, tot mai mult pierdute. Pe cât sunt mai diluate, pe atât te surprinzi paralizat şi parcă imbecil, privind în hăul amorf şi incolor al memoriei, din care aştepţi ca ceva să îţi sară în faţa ochilor cu toate culorile cu care parcă ştii că a fost cândva.
Enervarea de dinaintea sosirilor lor, atunci când totuşi mă anunţau că vin, mă făcea să ridic de nenumărate ori receptorul şi să caut un motiv oarecare numai să eliberez cercul de metal care îmi cuprindea fruntea, strângând-o. Nu o făceam niciodată. Puneam receptorul jos şi ieşeam în balcon, de unde aşteptam sunetul paşilor ce aveau să sosească. Odată ajunşi, prinşi în mrejele domoale ale casei, neliniştea se risipea transformându-se într-un ecran care mă făcea să îi privesc ca într-un vis care se derulează încet, după nişte reguli pe care nu le cunoşti. Uneori era un vis bun, alteori era un vis rău.

Apoi, după câteva luni a început jocul. Alexandra l-a descoperit şi s-a prins în el cu uşurinţa cu care o pisică îşi schimbă stăpânul. Mă stârnea şi apoi se lăsa învăluită de cuvintele ei, asediată, dominată cu o plăcere crudă, de colţi scrâşniţi pe care îi simţea oprindu-se în măduva celuilalt trup, al lui Mihail, făcându-l să tresară, să prindă contur. Cu cât mă lăsam posedată de cuvintele ei, cu atât Mihail se rupea de imaterialitatea cu care-şi însoţea tăcerea. îi plăcea să îl vadă chinuindu-se sub presiunea cuvintelor noastre şi atunci împingea jocul până la limita nervilor, când Mihail se ridica şi pleca. îl mai lăsa să aştepte o vreme, jos, la capătul scărilor şi apoi pleca şi ea, mulţumită.

Niciodată nu am reuşit să îmi amintesc exact clipa în care Alexandra începuse să creadă că doar înfrângându-mă pe mine avea să-l câştige definitiv, să-l agate ca pe un trofeu de vânătoare, pe un perete. De atunci îşi împinsese întreaga forţă prezervată printr-o lene constitutivă, în găsirea unei modalităţi de a mă poseda încet şi tot mai puternic. Descoperise că funcţionam după aceleaşi principii ca el. înfrângerea însemna luare în stăpânire. Trebuia să mă cucerească, să ia în posesie fiecare fărâmă din gândurile mele, să mă sufoce cu prezenţa ei. Aflase de la el istoria noastră şi ştia că este mereu cu un pas înaintea mea. Ştia că în spatele vorbelor pe care Mihail i le spusese

fără prea mare osteneală se aflau toate acele manivele, butoane, roţi şi circuite cu care, dacă era suficient de abilă, avea să afle cum mă poate supune.
Uneori însă obosea, simţind poate inutilitatea oricărei încercări de a-l subjuga şi se oprea. Jocul se năruia şi atunci reveneau şi tăcerile, mai apăsătoare ca înainte, mai complicate, în astfel de clipe Mihail mă privea cu blândeţe, eliberat de povara de a o vedea pe Alexandra înstrăinându-se, căci el trăia într-un univers în care mişcările ei începuseră deja să rezoneze adânc în carnea şi-n oasele lui. Trăiau într-o simbioză univocă, dinspre ea spre el, al cărei martor mut şi neputincios eram. începusem, de la o vreme, să simt în atingerea mâinii ei pe cealaltă, întrupată şi acceptându-mă, în părul ei, atingându-mi uneori umărul, puful de pe ceafa lui, departe de fapt, ascuns. Cu toate acestea nu puteam decât să o iau în glumă, să-i răspund cu mângâieri, ca unei pisici leneşe, care se cabrează sub palma care trece peste spatele ei, cu cel mai firesc gest de mulţumire şi plăcere. Alteori simţeam cum prezenţa ei satura orice colţ din fiinţa lui Mihail şi atunci o repezeam, o făceam să ţipe de enervare. Astfel de momente treceau repede, căci odată ce îşi scotea colţii se domolea, uitând totul, luând-o de la capăt, torturându-ne.
A început vorbindu-mi. Vorbindu-mi fără să-mi ceară vreun răspuns. Nu aştepta nici o

reacţie, pentru că îşi calculase prea bine cuvintele şi bănuia că replica urma târziu, răsunând numai şi numai în singurătatea mea. Mai întâi au fost poveştile bizare cu oceane şi palate scufundate, cu turnuri înalte şi reci, cu ziduri labirintice. Râdeam la bizareriile ei care păreau rupte dintr-un desen animat destul de straniu, făcut după închisorile lui Piranesi. Era atât de serioasă şi afundată în propriile ei fantasme, croite de fapt după mintea mea, căci erau istorii gândite de ea ca să rezoneze adânc în mine, prin ricoşeu, mereu după, mereu mult mai târziu decât mi le spunea ea, atunci când rămâneam doar cu urmele lor, privind în spaţiile unde se aflaseră trupurile lor. îi uitam poveştile imediat după ce mi le spunea sau aveam de multe ori impresia că nici măcar nu le auzeam, revenindu-mi uneori în gând cu detalii surprinzătoare, pe care îmi părea că uneori le scornisem chiar eu. Rămâneam multă vreme pe gânduri, chinuindu-mă să îmi amintesc din ce cotlon al memoriei mele se puteau naşte astfel de frânturi de vis. Şi apoi îmi aminteam. Buzele ei cărnoase mişcându-se calm, fără pauze, altele decât cele voite, fără ezitări, fără milă, fără auditoriu. Mă văd apoi pe mine şi pe Mihail, uşor nedumeriţi, ca picaţi în mijlocul unui spectacol pus la cale anume pentru noi dar după proiecţiile cu totul altor personaje. Niciodată nu pot să reconstitui întreaga poveste. Doar aceste scene şi detalii ale isto-

riilor ei. Pesemne că asta urmărea, să lase în urma ei ceva ce nu putea fi înlăturat. Şi rodeam zile întregi la vorbele ei, fără a mă putea sustrage vrăjii cu care mă legase.
După istorii au început privirile. Dintr-odată a refuzat să mai vorbească. La început nu ne-am dat seama. Am crezut că este o muţenie întâmplătoare dar, la un moment dat, i-am zărit privirea. Ne urmărea calm, fără nici o tresărire, ca ochiul orb al unei camere de luat vederi. Am încercat să o facem să vorbească pe toate căile care ne-au trecut prin cap: am înfuriat-o, am alintat-o, am speriat-o, am somat-o. Nimic nu a mers. Ne observa nemiloasă. Am bănuit apoi că este o nouă etapă în ceea ce părea a deveni un mic război al nervilor. Am lăsat-o baltă, Mihail mult mai liniştit decât mine pentru că mă asigurase că, de îndată ce plecau, Alexandra îşi recăpăta glasul. De atunci însă, peştii abisali nu s-au mai reîntors decât în forma destul de fragilă şi fanatică a amintirii pe care le-o port. Toate mişcările noastre şi conversaţia care, dintr-odată, căzuse pe umerii noştri erau înregistrate în toate detaliile, sporindu-ne stânjeneala şi născând în noi deprinderea de a ne ascunde şi de-a ne refugia în tăcere. La un moment dat nu am mai putut vorbi nici noi. Privirea ei avea darul de a ne face să ne simţim indecent unul în faţa celuilalt, ca-ntr-un spectacol pe care trebuia să îl susţinem după ce uitaserăm cu desăvârşire

rolurile. Nu făceam decât să ne mişcăm cu stângăcie în costumele care ne fuseseră pregătite din timp. La un moment dat simţisem chiar că niciodată acea stânjenealã cu care Alexandra ne-a educat nu aveam să o mai înlăturăm.
Ultima etapă a început brusc, într-o seară. A intrat pe uşă, după el de astă dată. Nu m-a îmbrăţişat, nu şi-a aruncat mantoul în cuier, nu s-a trântit în pat hohotind. învăluită în tăcerea cu care ne obişnuiserăm deja, s-a apropiat de mine şi-a aplecat capul până ce am simţit un val de aer cald învăluindu-mă şi părul ei atingându-mi umerii. M-a privit îngândurată şi apoi m-a sărutat. îmi amintesc zgomotul pe care l-a făcut atunci paharul pe care Mihail l-a scăpat din mână, de sticlă rostogolindu-se pe parchet. Zgomot incomplet, căci paharul nici măcar nu s-a ciobit. Am rămas privindu-l cum se pierde sub pat, cu nevoia acută de a auzi cioburi lovind pardoseala. Clipa care s-a mistuit în acel sărut aspru şi neaşteptat, de sfârşit de poveste s-a prelungit parcă infinit. Trebuia să aud paharul spărgându-se. Sunetul pe care îl fac cioburile, viu şi tăios, ar fi venit ca o eliberare care însă se lăsa aşteptată. îmi place la fel de mult cum îmi place să îmi afund uneori mâinile în gheaţă. Este singurul moment în care simt că am oase. Le simt lungi şi puternice, ca o structură de rezistenţă bine armată, gata să înfrunte coeziunea

zilnică cu obiectele din jurul meu. Aveam nevoie de zgomotul paharului spart. Ar fi fost atunci semnul clar că puteam modifica lucrurile din jurul meu, că le puteam face sau desface după bunul meu plac. El nu a venit însă şi am rămas doar cu arsura care se aşternuse peste buzele mele şi cu gestul incomplet, de capitulare, al lui Mihail.
în acea seară am rămas pe balcon mult după ce siluetele lor dispăruseră, încercând să înţeleg cum anume am fost înfrânţi atât de devastator şi inaparent. Mi-am afundat privirea departe, peste acoperişurile glazurate, spre lumina roşiatică în care oraşul, de jos în sus, desena cerul. Simţeam pe buze sărutul ei trădător.
Pe unul dintre acoperişurile din zare mi-ar plăcea să mă sui, îi spusesem cândva, să mă întind pe spate, să simt tabla verde încinsă arzându-mă. Eram în balconul din bucătărie, acela ascuns străzii de arhitectura casei care, noaptea, lasă să se vadă doar întunericul care înconjoară acoperişurile desenate până departe, spre Popa Nan. Pot să-ţi mângâi glezna? întrebarea lui a spart tăcerea nopţii şi-a sfărâmat anii trecuţi cu o bufnitură seacă. Mi-am simţit capul ca o imensă venă perforată, răsucindu-se, încolăcindu-se în jurul marginilor răsfrânte, strângându-le, storcându-le, împroşcând cu putere tot sângele. Din spatele zalelor cuvintele ajungeau chinuite la mine. Piciorul s-a întins tremurând,

arcuindu-şi articulaţiile, desenând pe perete o umbră frântă, ca un trup gârbovit, bătrân. Sângele s-a adunat în capilarele subţiri care îi desenează conturul şi stăteau să plesnească. Mâna s-a apropiat încet, tot mai încet. Aburul ei fierbinte a răsuflat o clipă deasupra pielii. Apoi o răceală bruscă, mâna a dispărut sub armură. Piciorul s-a prăbuşit cu o zbatere, pulverizând în tot trupul cristalele sângelui îngheţat. Oasele s-au uscat de frig, căci îmi părea că aud vântul şuierând prin ele ca prin nişte fluiere sinistre într-un câmp pustiu.

Se aşezase atunci pe unul din scaunele din bucătărie, cu spatele la ieşirea de serviciu. îmi luase mâna. Sprijinind-o cu dosul palmei, prinzându-mi degetele între ale lui, o ridicase încet până în dreptul ochilor, ca într-o invitaţie la dans. Alexandra adormise în cameră, în aburii vinului cu care îi aşteptasem. Te-am visat într-o după-amiază, îmi spuse. Fluierele de os îşi înteţiseră suflul tăios. Când m-am trezit simţeam că trebuie să te văd, să vin la tine. Te-am sunat, dar am închis cum ţi-am auzit vocea. S-a ridicat brusc, apoi, şi a dispărut în cameră. O trezise pe Alexandra şi la puţin timp au plecat.

După acea seară vizitele lor au încetat. Mai întâi mi-am spus că vor trece câteva săptămâni şi îi voi regăsi în josul balconului, aşteptând să le arunc cheile, însă au trecut două luni şi ei nu au mai venit, ca şi cum totul ar fi fost un vis, iar ziua de vară în care i-am întâlnit în

Cişmigiu ar fi dispărut din mărunta cronologie în care ne învârtim. Aveam impresia că jocul se sfârşise dar că lui îi putea urma altceva, o nouă formă a întâlnirilor noastre. Uitarea s-ar fi putut aşterne peste el, peste tăceri şi priviri, chiar şi peste sărut. Ei însă se pierduseră pesemne înainte ca uitarea să vindece.
în casa din Sfântul Ştefan m-a surprins să constat că viaţa mergea înainte, în tic-tac-ul obişnuit al ceasului care respira în continuare deasupra epidermei mele.

6
În faţa uşii doamnei N. două coroane mirosind greu a garoafe şi brad, încorsetate de panglici de mătase neagră Veşnică amintire... Veşnică amintire... mă ţintuiră, aruncându-mă în hăul lung al morţilor mei. Uşa era întredeschisă, lăsând ca o pală de aer să fluture una dintre panglici, zbătând-o ritmic de picioarele mele. Am intrat. Bufniturile înfundate care se auzeau de pe scara de serviciu m-au condus până în pragul salonului pe lângă pianina mută şi apoi mai departe, până în bucătăria vopsită în ulei roz-plămâniu, greu de suportat, m-am gândit, în unele dimineţi. Doamna N. era în capul scărilor încercaţi să nu zgâriaţi pereţii, am zugrăvit de curând şi nu se merită. Sunt doar nişte bucăţi de lemne. Se întoarse vădit nemulţumită şi dădu cu ochii de mine. Draga mea, spuse cuprinzându-mă în cleştii braţelor sale îmbătrânite, te căutăm de două zile, ce tragedie şi dându-mi drumul îmi prinse obrajii între palmele aspre. De afară se auzi un hârşâit

puternic. Negrul ochilor i se condensă transformându-se într-o linie subţire şi furioasă, ţâşni de lângă mine reluându-şi poziţia de căpitan de vapor din capul scărilor şi începu să ţipe nu v-am spus să aveţi grijă? Şi mai voiaţi să intraţi cu sicriele astea prin faţă, să îmi stricaţi toată văruiala! înălţimea bucătăriei pictate în acel roz organic, puţin prăfuit, o făcea parcă să se depună în porii oricărei epiderme şi să o transforme într-un pergament îmbâcsit, ilizibil. Au murit, drăguţii de ei, îmi spuse, întorcându-se din nou către mine, unul lângă altul. Mă luă de mână, trăgându-mă către scări. l-am găsit ieri dimineaţă. Spirala scărilor se prelungea, scoică erodată, mirosind greu până în faţa uşii lor. Parcă au ştiut, îmi spunea, trăgându-mă treaptă cu treaptă, fără să mă privească. Am privit, în urma ei, balustrada. Luciul metalului răsuna sub unghiile ei. Urma de melc a mâinii ei nu se zărea însă. Cu o seară înainte mi-au lăsat un bilet în uşă. Mă rugau să trec dimineaţă pe la ei. Lăsaseră uşa deschisă, dragă şi, închipuie-ţi cînd am intrat. Abrupt, în dreapta scării se deschidea uşa lor îngălbenită, iar în faţă culoarul întortocheat care ducea spre ieşirea de serviciu. Două capace de sicriu flancau intrarea, sprijinite de pereţii afumaţi ai bucătăriei, l-am găsit în dormitor, unul lângă altul, sărăcuţii. Erau atât de palizi! întâi am crezut că dorm. l-am strigat! îi simţeam atingerea ca o mănuşă prea mică de ceară peste pielea mea.

Nu mi-au răspuns şi când am pus mâna pe ei să-i trezesc erau reci. închipuie-ţi, dragă ! Broboane de sudoare mi se strecurau pe liniile palmei, săpând, cariind, curmând sângele uşor din acele capilare abia perceptibile. Moare, mi-am amintit tresărind. Ştiam, i-am spus, oprindu-mă între cele două coloane mortuare care sprijineau parcă tavanul bucătăriei. Ce ştiai? întrebă nedumerită doamna N., ca şi cum abia atunci ar fi realizat că mă trăsese după ea pe scări. Cimentul ...la intrare, i-am spus, cred că ştiam. Eşti obosită, draga mea, îmi spuse, privindu-mă îngândurată, du-te şi te odihneşte şi vino mai pe seară, la priveghi. Uşa de serviciu era deschisă, lăsând să se vadă peticul de grădină care împrejmuia casa. Cireşul bătrân îşi arăta în această parte doar câteva crengi noduroase şi uscate, începuse din nou să ningă. Ştiam, totuşi, i-am mai spus ieşind, cu gândurile paralizate. Au murit, unul lângă altul, îmi răsunară în minte cuvintele doamnei N. Unul Ungă altul. Amândoi? Dublul doliu mă opri în faţa intrării. Gogoşi fierbinţi. Firma luminoasă din colţ pâlpâia prin perdeaua de zăpadă. Amândoi? Un val de lacrimi se proptise undeva în spatele ochilor şi zgâria. Imaginea lor mi se derula în faţa ochilor cu fâsâitul unui film vechi, mut. Am pornit spre gogoşerie, am mai ocolit o vreme, încercând să scap de presiunea pe care o simţeam sub frunte, până când am ajuns în faţa verticalei albe a bisericii Sfântul Mina. Niciodată

nu îmi plăcuse biserica aceasta şi acum mă descoperisem stând în faţa ei, ca un obişnuit al locului. Am intrat în aerul greu de tămâia mistuită la slujbă. în geamul pătat cu ruj al unei icoane, dintre acelea pe care figuri sordide şi surdomute le vând prin gări, mi-am zărit chipul. Duduie, dorești ceva? Nu de alta da'nchidem. Şi îmi vârî sub nas un lacăt mirosind a petrol. Mâna îl învăluia în falduri ponosite de piele şi oase noduroase. Pe sticla icoanei trăsăturile mi se pliau peste cele ale unui Iisus răstignit, ca nişte pete de ulei de maşină pe un ciment sticlos şi curat. Ochii mi se desenau în cuie violete, iar buzele îi acopereau gleznele însângerate. I-am întins femeii o bancnotă de cinci mii şi am ieşit. în urma mea lacătul a sunat a cavou pe uşa şubredă a bisericii. M-am surprins spunându-mi că e păcat că şi-n împărăţia cerurilor se lucrează după program. înserarea începuse să se coloreze a ger. M-am întors pe Plantelor, pe lângă case ninse şi absente în spatele obloanelor lăsate. Din capătul străzii am privit spre intrarea A. Era linişte. Ai fi putut crede că nu s-a întâmplat nimic. Uşa era deschisă. Pe hol adunaseră coroanele, vreo şapte, din garoafe albe şi roşii. Unii s-pun că s-ar fi sinucis. Vocea stridentă a venit din camera în care se aşezase masa pentru cei veniţi la priveghi: două vecine care îşi aşteptau şi ele sfârşitul, venite să se obişnuiască cu el şi să-şi mai verse veninul, cele cu pisicile, mi-am spus,

după mirosul specific de urină pe care îl împrăştiaseră în toată casa, doamna N. însoţită de un lungan ofilit şi câţiva bătrâni pe care nu îi mai văzusem niciodată. Ceilalţi sosiţi se adunaseră în prima cameră, cea,în care erau morţii. Cică ar fi luat nu ştiu ce pastile. îi întinseseră unul lângă altul, pe două mese acoperite de o cuvertură de pluş, în culori de frunze uscate. El e în dreapta, îmi şopti o voce pe care nu am căutat să o privesc dar care împinsese către mine un miros de dinţi maceraţi ce-mi ascuţi simţurile. În jurul sicrielor, pe scaunele tapiţate cu catifea maro, sprijinite de biblioteca masivă, se aşezaseră câţiva domni cu figuri imobile, îndreptate către marginea coşciugului. Se uitau cu greu unul la altul, căci orice mişcare a ochilor i-ar fi făcut să întâlnească schelăria din lemn care găzduia cele două trupuri. Unul dintre ei, însă, mi-a atras atenţia, poate pentru că intrase după sosirea mea. Se aşezase pe partea cealaltă, acolo unde împinseseră pianul, lângă ea. Privirea i se afundase în trupul pietrificat iar prin raza aceea tăioasă, neagră, a ochilor, în care cu greu ai fi putut contura punctul pupilei de restul irisului, părea a emite pseudopode care se opreau în mijlocul trupului golit de viaţă, sfredelindu-1, căutând cu obstinaţie ceva. La un moment dat se aplecă spre sicriu, adulmecând un miros mai degrabă venit din amintirea lui decât din cameră, dinspre sicriu, îşi sprijini bărbia proeminentă

în mâini, lipindu-şi fruntea de lemnul care îl despărţea de Nina. Rămase aşa câteva minute, cu ochii închişi, mişcându-şi doar vârfurile degetelor, ca şi cum ar fi vrut să le înfigă în oasele palmei.
Era mai tânăr decât toţi ceilalţi şi, după privirile cu care fusese întâmpinat, nu foarte agreat. Intrase fără a rosti un cuvânt, se îndreptă către sicriul ei, o privi câteva clipe, puse pe mâinile încrucişate un straniu buchet de lăcrămioare şi apoi se aşeză. Câţiva începuseră a şuşoti, iar alţii ieşiseră cu o mină contrariată, retrăgându-se în cealaltă cameră, pentru a putea bârfi în voie.
Trăsăturile obosite ascundeau un chip osos, cioplit parcă cu o daltă. Buzele se desenau simetrice şi senzuale pe pielea arămie, sub nasul arăbesc, coborând uşor către mustaţa rasă, însă cu nările ridicate, fremătând, de pursânge. Părul îi pornea în v de deasupra unei frunţi înalte, pieptănat peste cap, până în dreptul urechii. De la un timp începuse a mormăi ceva, împiedicat parcă, asemeni cuvintelor rostite de un muribund. Fruntea i se lipea tot mai tare de lemnul prost şlefuit, făcând să i se albească pielea din jur. El e, veni o voce cunoscută din spatele meu, doamna N., după gâjâitul tabagic pe care îl făcea să răsune ori de câte ori articula ceva. O privii mirată, ca şi cum mi s-ar fi adresat mie. Se apropie, arătându-mi amabilă gingiile. Sărmanul! îmi râcâi urechea, întinzându-şi bărbia către locul unde zăcea Titu,

cine a venit s-o plângă! Şi mă apucă de cot trăgându-mă spre camera cealaltă. Tu le-ai fost apropiată, trebuie că ţi-au spus, îmi şopti enigmatic, în timp ce ieşeam. Îmi beam doar cafeaua cu ei, i-am răspuns în timp ce mai privii o dată în urmă, către scaunul pe care acum nu îl mai vedeam, încercând să păstrez intacte în minte acele trăsături sfredelite. Nu ţi-au vorbit niciodată de Demetru? mă opri în loc măsurându-mi privirea, ca şi cum nu ar fi înţeles ceva. Demetru? Nu, i-am răspuns, încercând să-i reconstitui trăsăturile familiare. Curios, mormăi aprinzându-şi dezamăgită Carpaţiul obişnuit şi trimiţându-mi un nor irespirabil, întorcându-mi apoi spatele şi dispărând în bucătărie. Rămasă singură în holul întunecos m-am lipit de zidul rece, vopsit în ulei de culoarea untului şi am închis ochii. în această curbă a peretelui ajungea un murmur stins, din care nu reuşeam să disting voci. Un zumzet care, pe măsură ce îmi lipeam capul de răceala zidului, devenea tot mai puternic, rostogolindu-se pe tencuială, scurgându-se încet, direct în creierul meu. O umbră îmi păru că m-a învăluit, întunecată şi inconsistentă. Din cameră, voci începeau să se distingă, să se apropie. .. .nu a putut veni, dragă. Ştii, se pregăteşte pentru facultate şi, apoi, este atât de sensibilă. Una dintre vecinele cu pisici, ieşi în hol, apropiindu-se de mine. Mi-am amintit de doamna N. şi de dispariţia ei în bucătărie. în doi paşi eram

deja acolo. Bucătăria bătrânească, păstrând
încă mirosul de mâncare gătită, mi-a făcut sto-
macul să se strângă. De afară am început să
aud scrijelitul unghiilor doamnei N. pe balus-
tradă. Capacele sicrielor flancau în continuare
intrarea. Uşa se deschise cu un val de fum. Fi-
gura lividă mă privi din prag. îmi oferi o ţi-
gară pe care nu îmi trebui mult să o refuz, îşi
încolăci braţul descărnat pe după mijlocul
meu şi mă împinse pe un scaun. Deschise apoi
frigiderul scotocind pe unul dintre rafturi. Vrei?
mă întrebă, dar unghiile negre care începuseră
să se afunde în pulpa mustoasă a unei porto-
cale, acoperită de o coajă mai subţire decât s-ar
fi aşteptat, mă făcură să refuz. Se aşeză în faţa
mea şi-şi lipi dinţii galbeni de filigranul trans-
lucid al fructului încercând să-l sfârtece. De-
metru, îmi spuse cu toată faţa adunată într-o
strâmbătură şi începând să bată mărunt din
picioare, chiar nu ţi-au vorbit despre el? Zeama,
acră după grimasele ei, începuse să-i curgă prin
colţul gurii, desenând un mic şarpe de chi-
hlimbar, care dispăru rapid în cuta ce-i împăr-
ţea bărbia-n două emisfere şifonate. Se aşeză
în faţa mea, alintându-se şi gudurându-se.
Mi-am aprins o ţigară, neatentă, ca şi cum nu
aş fi auzit întrebarea ei. Fumul o aruncase de-
parte de mine, lăsându-mă să-i văd doar bu-
zele, mişcându-se asemeni unor marionete trase
cu cheia. Un amor! Da. Pe când Nina era încă fru-
moasă. Cuvintele nu ajungeau până la mine

căci de afară, din hol, începuseră să se audă
voci apropiindu-se. A iubit-o mult, dar era prea
târziu pentru ei şi, de altfel, nu a avut niciodată cu-
rajul să-i spună. Cheia se opri, marionetele
mai făcură câteva piruete stângace după care
se opriră cu un mic tremur de concentrare.
Chiar nu ştii nimic? în bucătărie intră unul din-
tre bătrânii pe care îl lăsasem în camera moar-
tă, cu ochii fixaţi în marginea sicriului, însoţit
de amicul doamnei N. Am profitat de neaş-
teptatul întâlnirii pentru a mă strecura pe hol.
întunericul mă izbi cu toată violenţa orbirii.
Un amor. Vârfuri colorate de ac păreau a mă
învălui, intrându-mi în ochi, făcându-mă să-mi
caut sprijin cu mâna.
Lângă morţi mai rămăseseră doar doi bă-
trâni, restul adunării se retrăsese în cealaltă ca-
meră, de unde se auzeau acum hohote înăbuşite
de râs, întretăiate de şuieratul tusei aceleia bă-
trâneşti, încercam să văd în trupurile inerte
notele distinctive a căror ştiinţă mă făcuse să
mă mişc cu atâta uşurinţă în universul lor, acelea
pe care el mă învăţase să le văd, dincolo de
gesturile obişnuite, acolo, în adâncul lumii lor.
Suntem foarte diferiţi, noi doi, îmi spusese în-
tr-o duminică în care ea încă nu se întorsese
de la slujbă. Dis-de-dimineaţă, ieşind să-mi iau
ţigări, văzusem lumina aprinsă la ei. Când m-am
întors, mă aştepta în prag, obosit şi îngându-
rat. Uneori mă mai pândea astfel pe casa scării,
atunci cînd ea nu era atentă şi îmi cerea câte

o ţigară. De fiecare dată îl prindea, aşezat ca un copil care ştie că a făcut o prostie pe pervazul geamului dintre ei şi catul doamnei N., cu ţigara în mână, căci mai niciodată nu o auzea venind. Haide la o cafea, îmi spusese şi îl urmai, căci glasul îi sunase ca de pe altă lume. In cameră nu era aprinsă decât veioza cu picior înalt, metalic, din vârful căruia se desprindeau două ramuri plumburii, brodate, terminate cu abajururi ca o armură din sticlă ciopârţită, pictată în tonuri întunecate, vitraliu afumat, care îmi făcea, în penumbră, impresia unui cap de cerb ce-şi purta în miezul ţestei coarnele simetrice şi puternice din care coborau caraghios frunze colorate, de toate mărimile. Tonul cu care îmi vorbea în acea dimineaţă se stinsese în acele cuvinte suntem foarte diferiţi, noi doi şi în gestul vag al mâinii care arăta spre uşa de la intrare. După puţin timp mi-am terminat cafeaua şi l-am lăsat pradă gândurilor, cuibărit în mijlocul fotoliului în care acum stătea unul dintre bătrânii veniţi la priveghi, jucându-se absent cu ciucurii broderiei care acoperea pianul.
Veioza străjuia două manechine culcate într-o mare de dantelă albă, sintetică. Fumul lumânărilor mici, maronii şi mirosind a ceară proastă, se împrăştia în toate direcţiile făcând să treacă umbre firave peste mobilele opace. Aerul dens se aduna în ciorchini răbufnind de un miros dospit. în camera aproape goală şi

în faţa liniştii morţii simţeam pereţii comprimându-se. Mai întâi, presiunea aerului închis care nu îşi mai găsea suficient loc începu să-mi strângă tâmplele, făcând să tresalte venele care le însufleţeau şi pe care le simţeam tot mai mari, desenând pe sub piele râme speriate. Lustra îmi sfâşie apoi spatele cu un sunet de metal polizat, trăgând după ea tavanul care, lovindu-mă, mă ameţi într-atât încât a trebuit să mă aşez. Stăteam acum în locul lui. Mi-am dat seama în momentul în care mi-am lipit fruntea, ca şi el, de sicriul rece. Demetru? Parchetul juca sub ochii mei, compunându-se într-un puzzle complicat, care pornea dintre tălpile mele şi se oprea undeva spre mijlocul mesei. Era prea târziu. De aici urca brusc spre capătul care atârna al giulgiului înnodându-se într-un ghem de lemn, mătase şi metal. Bătrânii se ridicară şi ei, văzând probabil că nu intenţionam să plec prea repede, şi dispărură în camera care se anunţa ceva mai veselă. Lemnul sicriului era prost şlefuit şi aşchii mici începură să îmi înţepe fruntea. în jurul lor tăcerea era grea, ei înşişi, mi-am spus, sunt grei. Carnea aceea înţepenită, întărită trebuie să zgârie ca şi lemnul în care vor fi închişi. Trupuri de zgură, căci albeaţa lor începuse să se transforme. Cearcănele lor bătrâneşti cedaseră locul orbitelor morţii.

Mi se întâmpla uneori, pe stradă sau în autobuze, să întâlnesc figuri ale căror cearcăne

mă făceau să le văd trupurile întinse în sicriu, abandonate imobilităţii. îmi mutam privirea, încercând să îndepărtez acea imagine, însă ori de câte ori îmi aminteam acele figuri ele îmi apăreau ca moarte. Dumnezeu să-i ierte, auzii dintr-o laterală şi mirosul dulceag, cald, de animal fraged, îmi străpunse nările până atunci roase de cariile morţii. Nu m-am ridicat, căci recunoscusem imaginea pe care simţurile mele o palpau. Ba chiar eram convinsă că, sub ochii mei, felina pe care acel parfum o făcuse, ca de atâtea ori, să respire deasupra capului meu ar putea să dispară. Dumnezeu să-i ierte, din nou, cealaltă voce, pe care deja o aşteptam, atât de ciudată alături de prezenţa acelui miros animal, venită parcă să-i ia pe bătrâni şi să-i elibereze de liniştea imobilă care acum îi separa. Mi-am ridicat totuşi capul, luptându-mă cu ispita de a-i privi. îmi legasem privirea de un colţ al giulgiului care acoperea trupul Ninei. îl vedeam întinzându-se, arcuindu-se, lăţindu-se, trăgându-mi înapoi privirile îndărătnice, strunindu-le cu greu, ca pe nişte armăsari nepotoliţi. Era prea târziu, îmi reveni în minte sentinţa dată amorului lui Demetru. Vedeam nodul micşorându-se, strângându-se tot mai tare. Nici o mână nu l-ar mai fi putut desface acum, oricât s-ar fi străduit. Un colţ, cel dinspre sicriu, începu să cedeze, deşirându-se în fire ţepoase, de nailon care, apropiindu-se de mănunchiul de lumânări subţiri, începură a se

încreţi, transformându-se într-o masă de plastic lichid. Mi-o imaginam lipicioasă, aşezându-se pe degete, dacă o atingi, ca o crustă de piele scorojită şi arzândă, murdară şi mult prea mică. Legătura se rupse cu un zgomot sec, eliberându-mi privirile care, nedumerite, mai adăstară o vreme în preajma sicriului după care se întoarseră brusc. Alexandra începu să se gudure pe lângă mine, languroasă, împrăştiindu-şi mirosul de organic care se izbea surd în moartea alăturată. Mă prinse în braţe şi începu să mă învârtă încet, sacadat, conducându-mă de jur împrejurul sicrielor, ca într-o jelanie păgână a morţii. Se opri apoi în dreptul ei şi îşi lipi fruntea de tâmpla bătrână, rece. Haide să facem câţiva paşi, îmi şopti Mihail, ea nu se va mişca de aici un timp.

7

Aveam să aflu, multă vreme după înmormântare, mult după ce Mihail a dispărut în umbra Alexandrei, cine a fost Demetru în existența bătrânilor. Ca și cum trebuia să existe o oră în care să pot ține în mână întregul tablou al vieții acesteia care s-a-ntâmplat să se intersecteze atât de dureros și de intens cu a mea.

Plecasem deja din casa de pe Sfântul Ștefan, locuiam într-un cartier oarecare, nici nu prea contează unde, într-un alt apartament, într-o altă lume care nu se mai compunea din mozaicul pardoselii, lumina care se strecura printre jaluzele sau chipurile care nu puteau ii decât ale casei. Un apartament obișnuit pe care multă vreme l-am confundat ba cu cel de la etajul patru, ba cu cel de la etajul șase. Balcoanele, două, mici și inutile, spânzurau deasupra unei benzinării care a apărut din senin, în câteva săptămâni. Nimic nu mai amintea de acele zile. Uneori doar, când mă priveam

îndelung în oglindă, citeam în spatele încruntării pe care o păstrasem din acea noapte, cartea terminată a vieţii de atunci, scrisă minuţios între cele două tâmple ale mele.
Mă obișnuisem deja cu petrecerile care se ţineau lanţ în apartamentul de deasupra, cu zgomotele liftului, cu salvările care pendulau sinistru pe bulevard, cu amorţirea care pusese stăpânire pe mine când, într-o dimineaţă, m-am hotărât să o sun pe sora doctorului Sofian. Mi-a luat mult până să găsesc numărul într-o agendă care mă mir că a supravieţuit mutărilor succesive prin care a trecut. Am formatnumărul, de altfel cred că l-aş fi găsit şi în cartea de telefon, şi am simţit cum mi se strânge inima când, la capătul firului, am auzit din nou o voce care se desprindea dintr-un tablou pe care îl crezusem de mult pierdut. Era ca şi când anii care trecuseră se comprimaseră dintr-odată. Parcă revedeam un film de demult, uitat, din care îmi aminteam doar fragmente disparate, care nu îşi puteau recăpăta sensul de atunci decât odată ce pelicula ar fi ajuns la sfârşit.
Mă mai ţinea minte, cum ar fi putut să n-o facă, şi chiar mă căutaseră după ce am plecat. Rămăsese singură, pe rând se prăpădiseră sora ei, doctorul, soţul ei. Se mişca greu de când nişte golani o îmbrânciseră pe stradă. Apartamentul din Sfântul Ştefan fusese pus în vânzare dar până atunci nimeni nu se anunţase

încă. Alţi chiriaşi îmi luaseră de vreo doi ani locul însă ea nu mai trecuse pe acolo. îi era greu să intre în casa în care copilărise cu toţi cei dragi care acum nu mai erau. Mi-a spus că avea ceva pentru mine, ceva ce lăsase Nina într-o cutie pe care scrisese numele meu.
Amintirea Ninei avu darul de a mă pune faţă în faţă cu realitatea casei, acel trup pe care căutam cu obstinaţie să îl ignor. A năvălit peste mine dintr-odată, vie şi neschimbată, aşa cum se păstrase în amintire, râzându-şi parcă de lupta mea sortită înfrângerii.
Am revăzut atunci plecarea mea din Sfântul Ştefan. Iarna se aşezase peste mormintele lor, le acoperise, trecuse apoi făcând loc unei primăveri dezolate, umede şi mirosind a rânced, întregul oraş părea cuprins de mirosul de lemn îmbibat îndelung cu apă şi noroi. Mă hotărâsem să plec la câteva luni după înmormântarea lor, când începusem să simt în gură un gust acru, ulcerat după cafeaua de dimineaţă, semn că ceva din bătrâneţea casei trecuse iremediabil în mine.
Apoi am căutat printre amintiri şi nu am regăsit decât sunetul cel mai sinistru de pe lume, cel al cuielor bătute în marginea sicrielor. Şi nu doar într-unui, ci în două. Sunetul acesta şi al paşilor care nu se mai întorc niciodată mă ocupau acum, lăsând în spatele privirii tot ceea ce era de fapt acea casă. Orice zgomot al casei lua încet forma uneia dintre

cele două amintiri sonore. Moartea şi-ndepărtarea puseseră stăpânire pe casă şi prin ea treceau încet în mine. începusem deja de la o vreme să nu mai ies. Doamna N. îmi făcea cumpărăturile o dată pe săptămână, iar doamna C. îmi plătea toate dările. Stăteam în casă, cu jaluzelele trase, sperând ca aerul să devină în cele din urmă irespirabil şi să mor înecată de viaţa însăşi a casei. Din păcate, aerul avea propriul său sistem de rafinare, printre toate geamurile care se închideau prost, şi tot ce obţineam era o durere de cap şi o ameţeală enervantă. Deschideam atunci, în cele din urmă, geamurile şi mă sprijineam de pervaz, ascultând ploaia cum se opreşte o clipă pe metalul verde al balustradei balconului. A plouat mult în acele săptămâni şi visam adesea sicriele lor surpându-se, lăsându-se tot mai adânc în pământ, împreună cu urmele de deasupra lor. Mă trezeam plângând şi apoi adormeam la loc, un somn de astă dată fără vise, nesfârşit.
în cele din urmă am hotărât să plec, să las uşa să se închidă în urma mea, pentru a nu mai reveni niciodată. în acea dimineaţa ploaia a stat. Deschisesem larg uşa balconului şi vântul de primăvară ajungea spre mine în valuri, împachetasem totul cu două zile înainte, trimisesem o maşină cu toate lucrurile care se adunaseră şi am zăbovit, în ultima zi, plimbându-mă prin camerele pe care ajunsesem să le învăţ pe dinafară. Am respirat de mii de ori

aerul acela pe care mi-l amintesc şi acum, am ascultat toate icnetele mobilei şi jaluzelelor, scârţâitul înfundat al parchetului, pentru a nu uita niciodată cum a sunat viaţa mea în casa aceasta. Câteva ore nu am reuşit să fac nimic altceva. Mă răsuceam de colb-colo prin casă, încercam să îmi dau seama dacă există un lucru care trebuie făcut atunci când pleci dintr-un loc, un gest de bun augur. Dacă ar fi existat un astfel de gest, cu siguranţă nu l-aş fi făcut. Nimic în afara ei nu mai putea fi de bun augur. Plecarea era ultimul abandon, înfrângerea pe care o presimţisem fără a o înţelege. Nimic însă nu era mai potrivit acum decât plecarea mea. Ca şi cum urmam un scenariu pe care îl citisem dintr-o răsuflare şi acum îmi aminteam că urmează să plec. Indiscutabil aveam să plec, însă nu ştiam foarte precis de ce. Moartea trecuse în câteva rânduri prin viaţa mea, la fel de devastator, Mihail pesemne avea să revină şi dacă nu o va face îmi voi da seama prea târziu că nu a făcut-o, nu exista, aşadar, nici un alt motiv să plec decât, ca de atâtea ori, presentimentul, instaurat brusc, în forma unei urgenţe pe care nu o poţi trece cu vederea, că trebuie să o fac. Şi am plecat, fără gesturi de bun augur. Am plecat cu gândul să nu mai revin şi cu senzaţia că nici nu o voi mai face. Am întors capul în colţul străzii, din cel mai îndepărtat punct de casă dar de unde ea mai putea

fi încă văzută. Am surâs pentru că nu mai era nevoie să număr paşii până acolo.
Această imagine îmi revenise vorbindu-i doamnei C. ca dintr-o altă lume, ca o poză de demult, uşor îngălbenită de toate rafturile pe care a stat, de toate zilele în care soarele s-a aşternut peste ea, trecând încet, de la răsărit la apus. Imaginea casei în plină şi nouă primăvară, rămânând tot mai mult în urma mea, goală ca un pântec devenit dintr-odată sterp, lipsit de viaţă şi părăsit de singurul rod care a ştiut cum să îl locuiască în tot acest timp al unei stranii gestaţii. Am revăzut-o cu ochii închişi, pe măsură ce îmi povesteam la telefon cronologia seacă ce a început să curgă de atunci. Şi pe măsură ce vorbeam, peste chipul din amintire al casei s-a suprapus nevoia de a reveni, de a deschide uşa grea, cu ochiuri din geam murdare, de-a respira amestecul de casă încuiată, flori uscate, naftalină şi încă ceva, un parfum unic pe care nu l-am putut defini niciodată, prin nici o aromă sau gust.
Plecarea mea voită de atunci îşi împlinise sorocul şi cerea o probă, aceea a revenirii, fie şi numai pentru o clipă, în preajma oamenilor de atunci. Am rugat-o să ne întâlnim. De altfel, nimic nu era mai firesc decât să reînnod firele acelei vieţi încheiate, să o readuc într-o nouă formă, în cea de acum, cu o uşoară inconştienţă. Nu a ezitat nici ea. Din singurătatea în care se afla, probabil că eram o bună terapie care,

dacă nu o putea întineri măcar îi putea oferi iluzia revenirii la o vârstă mai bună. Eram ceva viu ce se anunţa în viaţa ei de femeie trecută de optzeci de ani. Pentru mine era doar un reflex firesc, acela de a reveni, de a nu putea abandona niciodată ceva definitiv. Atâta doar că acum simţeam cumva indefinit că această revenire avea să mă conducă pe dalele roase ale străzii Sfântul Ştefan şi în casa plină de amintiri. Ştiam deja că am să stau cu ea preţ de o jumătate de oră, poate o oră, timp în care mă voi frământa tot gândindu-mă cum îi voi cere cheia casei, cum va înţelege ea acest lucru, aparent fără sens, cum i-aş putea explica, dacă m-ar întreba de ce. M-am gândit o clipă că ar putea chiar să mă refuze.

Am stat două ore care au trecut pe nesimţite, timp în care m-a descusut în acel fel relaxat de-a o face al bătrânilor care te pot întreba orice fără să te superi sau să ţi se pară nepotrivit. I-am ascultat apoi poveştile pe care le mai auzisem de câteva ori şi cărora anii trecuţi le-au mai adăugat câteva, am băut două cafele şi am mâncat o cremă de zahăr ars şi, în timp ce amestecam zahărul în cea de-a treia cană de cafea, am întrebat-o fără să mai stau pe gânduri, dacă pot vedea casa din Sfântul Ştefan.

S-a ridicat cu greu, a deschis un sertar, a scos veriga cunoscută de chei şi mi-a pus-o în mâini. Noii chiriaşi erau plecaţi. Vorbise cu ei

și nu-i deranja să intru pentru o clipă să revăd apartamentul. Bănuise că aveam să o rog și chiar voia să afle cum arată casa. Am simţit acea greutate rece a cheilor odihnindu-se în căușul palmei mele, atât de potrivit, ca o atingere pe care o regăsești după ani de așteptare zadarnică, împlinirea acestui dor care a știut să se mascheze în fel și fel de nuanţe mă aruncă într-o stare de exuberanţă cum nu mai încercasem de mult și dintr-odată am simţit urgenţa de a mă afla în faţa casei. De-a sta doar și a-i privi zidurile. Odată în faţa ei știam că nu voi rezista, că va trebui să aud sunetul ușii deschizându-se și închizându-se în urma mea, al pașilor pe trepte, trecând mai repede peste unele, mai domol peste altele.

Mi-a întins apoi cutia din carton împachetată frumos. Am găsit-o abia după ce ai plecat la Brașov, spuse ea. Am tot vrut să te sun dar mai întâi a murit Doina, apoi rând pe rând toţi ceilalţi și am uitat. Am dat peste ea puţin înainte să mă suni tu. Nu am deschis-o niciodată.

Priveam pachetul iară a înţelege prea bine de ce mă aștepta acolo, cum încolţise în mintea Ninei dorinţa de a lăsa ceva în urma ei, ceva numai pentru ochii mei. Am așezat cheile peste hârtia care îmbrăca acel pachet tăcut.

8
În aerul de afară mirosul călduţ al morţii se condensa în broboane mici care căzură în zăpadă ca nişte boabe de linte. Hai să-ţi dea baba'n bobi, îmi veniră în minte cuvintele ţigăncii care stătea, zi de zi, pe banca aceea roasă din Cişmigiu, lângă podul micuţ de piatră, ţinând în pumnul cafeniu zarurile naturale ale sorţii.
După concert mă îndreptasem spre parc. Ştiam că îl voi întâlni aici, ca în anii trecuţi, în chioşcul în care, vara, cânta fanfara, aşezat pe un scaun de metal, cu capul sprijinit în mâini, privind partitura. Rămânea în parc descumpănit câteva ore, apoi pornea agale spre Calea Moşilor. Ţiganca mă oprise în faţa podului, momindu-mă spre banca ei. Mă recunoştea de fiecare dată, căci ori de câte ori o vedeam, îi cumpăram ceva dulce ca să scap de nadele pe care mi le întindea de fiecare dată când mă întâlnea. Toată lumea o cunoştea, căci cum dădea primăvara şi până târziu spre iarnă se

înfiinţa pe banca ei veche şi îşi învolbura fustele ca o uriaşă floare ucigaşă. I se spunea Trompetista de pe urma unei poveşti de amor din tinereţe, în care se prinsese într-o vară cu una dintre trompetele fanfarei. Vindea flori pe atunci şi stătea pe Lipscani. Se spune că era frumoasă, iar trompetistul, după ce se prăji sub soarele verii pe terasele Cişmigiului, aşa cum făceau cu toţii după o dimineaţă de marşuri, şi după berile pe care le comandaseră din belşug, el poate pentru a-şi face curaj, o iubi fecioară în Cişmigiu până noaptea târziu. A doua zi îi cumpără toate florile şi i le duse nevestei. Cât ţinu căldura, amorul lor dospi prin toate colţurile parcului iar vazele soţiei fură pline de florile sezonului. Ploile toamnei îl închiseră în casă, lăsând-o pe Trompetistă bolborosind blesteme şi lacrimi. De atunci începu a da în bobi şi a vorbi de noroc.

Nu aveam nimic la mine şi am încercat să fac stânga-mprejur. Mă prinse însă de mână şi mă trase pe bancă. Hai, frumoasa bobii, să-ţi dea baba'n bobii îşi adună fustele şi îmi făcu loc lângă ea. M-am aşezat, stânjenită de atenţia pe care o trezisem în bătrâna ţigancă. N-am bani, i-am spus. Fără, îmi zise, şi se puse pe frământat bobii. îi aruncă pe jos şi, cu un beţigaş pe care îl scoase dintre poale, începu a-mi arăta boli, întâlniri, bani şi toate cele ale ştiinţei ei oculte. Mă privea cu ochii ei negri, obosiţi, mormăind cuvinte în limbi păsăreşti şi apoi îi

mai aruncă o dată de amor, îmi zise, bolborosind ca un vulcan noroios invocări şi formule care păreau o joacă de copii care se prostesc scoţând sunete care mai de care mai dogite şi mai schimonosite. Mihail trecu absent pe lângă noi, către chioşcul fanfarei.vîn parc, soarele începuse roşu să se stingă prelingându-se încet printre frunzele uscate ale salcâmilor. Gâlgâiturile ţigăncii se înteţiră, semănând acum, mai întâi, cu ţipetele unor mari păsări de pradă, pierzându-se apoi într-un şuierat obosit, tuberculos. îl zăream depărtându-se tot mai tare, învăluit în aburul roşu şi rece al serii. Nici nu îmi dădusem seama când vuietul de lângă mine s-a oprit făcând loc unei tăceri cât se poate de nefireşti. Mă privea ascuţit, furios aproape. Mă împinse apoi de pe bancă, cu gesturi frânte, sacadate. Spulberă cu un beţişor harta nefericită a amorului meu, mai bodogăni ceva înfundat şi apoi dispăru peste podeţ. Mihail era deja în chioşc. Pe măsură ce mă apropiam, mă privi un timp fără să mă recunoască, apoi îmi zâmbi în felul acela firav al lui, prin care îşi manifesta rar duioşia. A fost un dezastru, îmi spuse când am ajuns lângă el. Ai fost acolo, nu-i aşa? Am dat din cap, amintindu-mi catifeaua scaunului, apoi din nou borcanul cu dulceaţă, bunica, anul în care nu îl văzusem. Sunt obosit, îmi spuse ridicându-se şi începând să se plimbe nervos prin spatele meu. Ii auzeam paşii măsurându-i tot mai

apăsat iritarea. De ce-ai venit? mă întrebă la un moment dat. A trecut un an, nu? Nu i-am răspuns, mi-am sprijinit doar capul de speteaza scaunului şi l-am revăzut în camera bunicii, sătul de dulceaţă, râzând. Te-aş putea iubi, ştii asta, dar nu acum. îl auzeam tot mai departe, ascuns, pierdut. E încă prea devreme. Am râs, cu o crispare a buzelor şi a gâtului. Mereu te-ai grăbit. Sprâncenele i s-au strâns sever, anunţându-mi inutilitatea oricărei adăugiri. Nu va mai spune nimic până la despărţire. Se aşează însă lângă mine în noaptea care începuse să coboare peste acoperişul chioşcului şi îşi sprijini capul în palme. Stătu nemişcat câteva clipe care îmi părură infinite. Avea darul de a prelungi înfiorător aşteptarea, până ce o simţeai rostogolindu-se grea peste tine. Tăcerile care se alăturau acestor hăuri căscate-n timp, plasate întotdeauna foarte bine, mă iritau o vreme după care domoleau treptat orice urmă de revoltă. Nu îl puteam soma, nu-l puteam nici măcar ruga. Ajungeam să îmi spun că această tăcere care se întindea din prima sa clipă indefinit era singurul nostru mijloc de înţelegere, îl ştiam acolo, lângă mine, într-o formă pe care cu greu o poţi numi în vreun fel. Tăcerea îl materializa, îi dădea trupului o formă şi o justificare.

Plec din nou, îmi spuse la un moment dat fără să mă privească, un an sau doi, am un contract. Mă sărută pe frunte şi dispăru după

chioşc, spre ieşirea din parc. în spatele lui se cobora noaptea care mă împinse spre casă. Lampioanele îşi trimiteau galbenă lumina înconjurată de musculiţe şi fluturi prăfuiţi. Parcul era plin, mustind pe la terase şi bănci, exact la ora la care întunericul ar fi trebuit să îl înghită şi să-l amuţească. Dar toate acele chipuri vesele, trezite parcă abia atunci, în adierea uşoară a vântului, nu înţelegeau darul tăcerii, spaţiul pe care trebuie să i-l laşi nopţii pentru a putea supune suprafeţele. Ele rupeau o continuitate, se puneau de-a curmezişul amurgului şi îşi râdeau de neputinţa lui de-a amuţi totul, de-a vindeca încet.
Am ieşit pe bulevard, cu câteva faruri lovindu-mă drept în ochi. în faţa mea, la câţiva metri, Mihail păşea cu trupul din lemn aşezat confortabil pe cel din oase şi carne, în cutia sa neagră ca un coşciug. Până şi clamele care-o prindeau sunau a cuie bătute ori de câte ori Mihail aşeza violoncelul şi-nchidea cutia. Mi-am imaginat o clipă violoncelul tăcut în catifeaua gri a curiei păstrând adânc pe corzile sale toate acele note neputincioase, aşa cum un mort trage după el în mormânt amintirile unei lumi devenite dintr-odată inutilă şi lipsită de sens. Mi-am imaginat instrumentul amuţit prinzând viaţă independent de purtătorul său, amestecând toate sunetele întipărite în memoria sa organică, aşezând fraze din Bach peste altele, schubertiene, game majore peste game minore,

părți de studii combinate cu partituri de orchestră. Vedeam pe sub lampioane toate acele sunete cuprinzându-l cu căușuri moi de palme, învârtindu-1, conducându-l atente, ca pe cel care le naște pentru a cine știe câta oară și fără de care ar fi mute, alungate din propriile lor vieți.

Gerul de afară mă făcu să scutur amintirile care se zgribuliseră prin toate ungherele mele. Când am intrat și am văzut coroanele nu am mai urcat până la tine. Ne-am gândit că ești aici, îmi spuse ieșind. Zăpada acoperise de-o palmă trotuarele și torcea sub pașii noștri. Luminile portocalii ale orașului se întindeau pe cearșaful alb ca o femeie de la care nu îți poți lua ochii. Aveam impresia că se așezase în așa fel încât amândoi să o putem vedea, lascivă, provocatoare, târfă fecioară a amintirilor noastre. Ne-am întors privirile care o vreme au alunecat peste tabloul ivit brusc. Mihail m-a privit dezarmat, ca și cum eu aș fi avut puterea să alung acel trup care nu avea nimic în comun cu noi dar care ne subjugase deja. I-am zărit cu coada ochiului - cu acea privire care știe să vadă nuanțele, scăpând de înfruntarea directă, față în față, - linia severă a buzelor, acea retragere pe care nu știai dacă să o consideri victorie sau înfrângere.

Ați fost plecați? l-am întrebat, mai mult pentru a întrerupe tăcerea. Nu, îmi răspunse puțin enervat, pășind în fața mea peste trupul din

lumină şi zăpadă. Obosisem doar, reluă, întorcându-se către mine. Obrajii îi erau roşii de frig iar câteva vene se profilau sub piele, ca o marmură albă cu fine irizări albăstrii. De fiecare dată când te văd simt că trebuie să mă apăr, rosti încet ca pe o spovedanie pe care de cum ai săvârşit-o trebuie să o reiei, o dată şi încă o dată, până când te asiguri suficient de eficienţa ei.
E prea târziu, îmi spuse oprindu-se în mijlocul drumului descumpănit. O clipă am crezut că mă voi prăbuşi sub cuvintele lui care păreau a repeta o altă istorie decât a noastră. Am scrijelit zăpada sub picioare, alungând cu totul urma femeii întinse sub paşii noştri. îmi prinse mâna, o privi câteva clipe mormăind prea târziu, prea târziu şi apoi o trecu pe sub braţul lui, pornind spre Calea Moşilor.
Am umblat în tăcere, pe străzi care se deschideau abia atunci sub paşii mei călăuziţi, conduşi ca-ntr-un ultim drum al unei nopţi de iarnă. Străzi fără nume, luminate doar de amintirile care ne purtau sau de fantasmele care aveau să se nască în nopţi cu vise. Pot să-ţi mângâi glezna? Ninsoarea se oprise în spatele unui cer senin, rece din care ne năpădeau stele palide. Chipul lui Demetru, răsturnat în marginea sicriului Ninei, îmi revenise în minte şi stăruia ca un gând pe care îl porţi de colo colo, prin ungherele întunecate ale creierului. Prea târziu.

într-un târziu am ajuns pe Mântuleasa, însoţiţi de un câine rebegit, privindu-ne întrebător şi abandonând u-ne apoi drumului, căci mâinile noastre uscate nu-i promiteau nimic. Străzile se pierduseră în urma noastră, fără detalii, ca benzi albastre pe o hartă pe care ştii că o ai, însă nu îi cauţi niciodată legenda. îmi sprijineam braţul de Mihail, pentru prima dată după multă vreme. Simţeam prin stofa paltoanelor braţul ferm a cărui menire era să dea naştere, să primenească şi să elibereze. Ne-am întors pe lângă Sfântul Mina, singurul nume care se ridica odios şi amenințător din harta anilor opriţi. Am zăbovit o clipă în faţa intrării zăvorâte, privind albul îngust şi prea nou al bisericii pe care parcă se însemnase încet, monoton, scenariul în care eram prinşi. Pot să-ţi mângâi glezna? Arhanghelul îşi mişca lancea, îndreptând către mine vârful lucind. Mâine îi vor înmormânta, i-am spus. Noi nu vom mai fi aici, îmi răspunse, Alexandra vrea să -plecăm dis-de-dimineaţă. Noi veniserăm să ne luăm rămas-bun.

Sfântul Ştefan s-a deschis apoi tăcut, lăsând în urmă zgomotul tramvaielor care se retrăgeau goale sau ducând către casă câte-un muncitor posac sau vreun beţiv în căutarea unei cârciumi. Vom rămâne un timp în Grecia, apoi cine ştie, poate că se va opri şi ea undeva, cândva, spuse cu un aer trist, ascuns sub un zâmbet obosit.

110

Am trecut prin parcul lunguieţ, curat, aşezat în mijlocul străzii, insular între cele două benzi ale drumului ca un os de sepie alb şi poros, flancat de teii care la fiecare început de vară îşi trimiteau mirosul până în camera de la intrarea A, acoperiţi acum de zăpada grea, departe de verile acelea parfumate. Larma de peste zi se prăbuşise în leagănele nemişcate şi dormita, icnind doar arar prin şuruburile ruginite. Le-am împins şi scârţâitul lor umed ne-a răspuns de-a lungul întregii străzi străpungând cu oţelul lor vopsit în roşu pereţii întunecaţi ai caselor. Au făcut câteva piruete, înainte şi înapoi, revenind, în cele din urmă, cu un zvâcnet de metal neuns, în nemişcarea lor de dinainte.

Am luat-o apoi pe trotuarul îngust, pe lângă feroneriile delicate ale porţilor, până acasă. O iau pe Alexandra şi urcăm până la tine, îmi spuse ţinându-mi încă o clipă mâna, apoi dispăru în apartamentul îndoliat.

Etajul doamnei N. era tăcut ca de obicei. Plutea în jurul său un vag miros de lumânări arse şi crengi de brad.

111

9

Am oprit maşina în faţa Intrării A. Vântul bătea uşor, din spate, lovindu-se de pereţii caselor. Aveam cheile în buzunar. Le ştiam la o simplă atingere, una dintre cele două chei mici, de yală veche, era poroasă. Aceea deschidea uşa de jos. Cealaltă, de aceeaşi dimensiune, era de la una dintre broaştele apartamentului, cea care nu mergea niciodată. Rămăsese pe breloc, ca atunci când îl purtam mereu după mine şi avea să mai rămână multă vreme probabil, până ce noii proprietari o vor schimba, împreună cu celelalte. Cheia argintie, lungă şi suplă, foarte fină la atingere, era cheia care încuia şi descuia apartamentul. Le simţeam când păşeam, mişcându-se înainte şi înapoi în buzunarul pantalonilor. Erau o suprafaţă doar care îmi atingea ritmic trupul şi pe care, la o adică, puteam să nu o mai simt, oprindu-mă. Luasem după mine cutia de pantofi, împachetată cu o hârtie albastră, decolorată pe care scria Tia Predescu. Era destul de grea. Nu o desfăcusem în maşină, aşa cum mi-a dictat primul

impuls şi am amânat acest gest indefinit, ştiind bine că nu trebuia ca eu să îi decid, după bunul meu plac, ci va fi un moment care mă va obliga să o iac. Putea fi acum momentul sau mult mai târziu, pe cine ştie ce cărare a vieţii mele sau poate nu va sosi niciodată, ca o arie pierdută înaintea premierei sale şi care există, fără ca nimeni altul decât creatorul ei s-o ştie. în dreptul intrării nu se schimbase nimic. Anii care au trecut lăsaseră urme doar în mine, nimic însă peste acele ziduri pe care le ştiam în amănunt. Trunchiul amputat al cireşului era la locul lui, ca un jilţ uitat în laterala curţii, poate doar puţin mai prăfuit. Cutia cu scrisori era încuiată, pânzele de păianjen în ochiurile de geam, la marginea metalică ce le separă unele de altele. în spatele meu se auzea sunetul unor jaluzele ridicate. Mă întorc şi zăresc un geam deschis, şi două pisici pe pervaz. Aceleaşi de demult, sau altele, cine ştie. Ştiu că dacă aş închide ochii aş putea să îmi imaginez că vin acasă. M-am simţit o clipă ciudat, cu gândul că păşesc într-o casă care nu mai este a mea, unde voi afla alte lucruri decât cele cu care mă obişnuisem, ale căror tânguiri şi scrâşnete le ştiam atât de bine. Casa era pesemne schimbată, ca şi mine. Anii îşi spuseseră cuvântul în feluri diferite şi trebuia să le înfrunt efectul în două trupuri.

Vara care stătea să se sfârşească ne zăpăcise cu toanele ei de fată mare. Acum se încinsese

dintr-odată. Simţeam căldura pe care metalul uşii o emana la câţiva centimetri de suprafaţa ei întunecată. Clanţa frigea, punându-mă parcă în gardă, încercând să-mi bareze intrarea. M-am împins cu toată puterea în uşa grea şi în cele din urmă am simţit aerul rece, mirosind a amintiri, care m-a întâmpinat vreme de câţiva ani. Casa scărilor era proaspăt zugrăvită, într-un galben palid pe care nu l-am recunoscut. Treptele fuseseră îmbrăcate într-o pâslă verde peste care pasul ţi se aşeza tăcut. în minte îmi auzeam tălpile călcând pe cimentul pestriţ pe care îl simţeam prizonier dedesubtul covorului. Şipci subţiri din metal prindeau la baza fiecărei trepte pâslă curată. într-un colţ, spre uşa care masca intrândul minuscul de sub scări, se desprinsese puţin şi vedeam pistruii cimentului. Am păşit hoţeşte până acolo, am dat la o parte haina tristă a pardoselii şi mi-am lipit palmele de ciment. Era rece şi răsunător, aşa cum îl păstrasem în minte. O clipă mi-a trecut prin cap că poate ar trebui să rămân acolo o vreme şi apoi să plec fără a privi în urmă, fără a mai căuta în măruntaiele casei urme care păreau deja şterse de o mână străină, ce pesemne nici măcar nu le bănuise şi îşi construia acum în tăcere propriile-i însemne. M-am ridicat însă şi-am păşit mai departe.
Uşa din lemn masiv, cu geamul galben şi prelung al familiei T. fusese înlocuită cu una metalică, imitând fagul. Nu era urâtă. Se po-

trivea de altfel cu chipul schimbat al casei, ceva mai ergonomic însă trist. Vopseaua nu se mai scorojea ci era la fel de galbenă şi nouă ca peste tot. Postavul m-a însoţit şi la etajul doamnei N. pe lângă fereastra mare, fumurie, care lumina nefiresc casa scării. Degetele cireşului se uscaseră de mult, pervazul larg, pe care Titu îşi fuma ţigara, era de-acum doar amintirea mea. O treaptă, două, trei şi m-am găsit în faţa unei uşi mari, albă, nefirească. De dinapoia ei venea un zgomot înfundat, semn că doamna N. era acasă. Am păşit tiptil uitând că pâslă îmi amuţea oricum trecerea. M-am oprit în colţul din care încă nu vedeam etajul ultim. De pe geam strada se deschidea deja privirii, cu casele ei bătrâne, multe dintre ele exact aşa cum mi le aminteam şi cum mă obişnuisem să le văd cu coada ochiului, înregistrându-le doar pe retină. în acelaşi loc am stat în seara priveghiului, înainte de plecarea lui Mihail. Gerul de afară mă îngheţase. Nu am aprins lumina pe casa scărilor. M-am aşezat pe trepte, acolo, în dreptul geamului, unde slujba preotului de la Sfântul Mina nu se mai auzea. Trecusem prin dreptul uşii bătrânilor când diaconul tocmai îngâna în Ioc cu verdeaţă, în loc de odihnă... Uşa nu se schimbase. însă anii trecuseră peste ea destul de anevoie, lăsând urme adânci în lacul ei. Am căutat de pomană din ochi plăcuţa cu numele doctorului, pesemne căzuse cândva, lăsând în urmă doar un petic din

culoarea de demult a uşii. Pâsla cotea în acel ungher de hol până la capătul lui, ceva mai prăfuită parcă aici. încă o dată am ezitat, cu gândul că amintirea este mai vie dacă nu caut să suprapun peste ea, abrupt, o alta nouă, care nu mai avea nimic de-a fade cu mine. Am rotit însă cheia-n yală. Mâna ştia exact cât să apese, în ce direcţie să rotească şi de câte ori, cu toate acestea uşa nu s-a clintit când am împins mânerul rotund. Am refăcut mişcările în sens invers şi-am luat-o de la capăt. Apăsând uşor cheia-n jos, rotind-o de trei ori spre dreapta, uşa ar fi trebuit să se deschidă la cea mai uşoară atingere însă a rămas nemişcată. Mi-am spus că memoria pesemne mă înşela. O iritare ca zumzăitul unui ţânţar noaptea începu a-mi da târcoale. Cheile erau aceleaşi, aici măcar nu mă înşelasem. Le ştiam prea bine ca să nu le recunosc. încerc yala care nu a funcţionat niciodată şi uşa se deschide.

Primul lucru care m-a izbit a fost întunericul din hol. Oglinda care avea darul să reflecte puţina lumină care se fofila era crăpată în atâtea locuri că nu întorcea decât imagini deformate. Mozaicul mărunt de pe jos fusese acoperit cu un covor în culori vii. Câteva perechi de pantofi se lăfăiau într-un colţ. Unul dintre locatarii casei călca foarte rău, căci călcâiele unei perechi erau cu totul scâlciate. M-am privit într-un ochi de oglindă. Era ceva în luciul ei care îmi arăta o imagine de demult, mai

tânără, dar care se estompă rapid. în dreptul sprâncenei vedeam oglindindu-se geamul acela îngust, aflat imediat sub tavan. Cineva îi pusese o perdeluţă colorată. M-am scuturat ca atunci când visezi după amiaza ceva urât şi ştii că cel mai mic gest este suficient să te trezească. Perdeluţă a rămas la locul ei însă, şi fisurile oglinzii şi covorul cu pantofii scâlciaţi. In acea clipă am ştiut că trebuie să văd totul, până la ultimul ungher al casei. Am împins uşa camerei. M-a izbit un miros stătut care părea a năvăli din toate colţurile. Nici o urmă din parfumul florilor uscate ale bătrânilor, al Alexandrei, cel baroc, sau adierea bizantină a lui Mihail, atât de bine impregnat în pereţii ei. Am încercat să ridic jaluzelele însă se pare că paralizaseră coborâte peste geamuri până jos, la buza pragurilor. O mână prea brutală le manevrase. Le-am auzit însă în amintirea mea, cu huruitul lor vesel, cu icnetele lor de pleoape bătrâne şi le-am salutat. Nici uşa balconului n-am reuşit s-o clintesc.
Mobila era la locul ei, mult îmbătrânită însă şi de nerecunoscut. Era ca şi cum mă mişcăm într-un spaţiu pe care îl visasem, ştiam precis că da, iar acum, avându-l în faţa ochilor, nu-1 mai recunoşteam. Nici măcar senzaţiile mele din vis nu le mai puteam regăsi. Realitatea mi-a devenit cu totul străină şi mă împingea într-o viaţă pentru care nu aveam format nici un organ. Am alergat în hol, pe acel mozaic

pe care îl călcam desculță-n fiecare seară, cu o tandrețe deplină, ca-ntr-o mângâiere pe care nu o poți controla. M-am izbit de patru carpete bine aliniate una după alta. în chiar abdomenul holului, acolo unde peretele se curba cu unduiri de coapse spre bucătărie m-am oprit. Ușa care dădea spre baie era larg deschisă și primul lucru pe care l-am căutat din ochi era dușul vechi înalt, cu pălăria sa cu boruri largi, tăiată pentru picături generoase, cu robinete mari, din alamă, așa cum nu mai văzusem în alte case. Acum spânzura în cadă, ca un gât frânt, un duș simplu, chinezesc cu un cap alb din plastic, plin de pete galbene, și cu un cordon obișnuit, din solzișori ce îmbracă un banal tub din plastic.

Și geamul de aici fusese bine flancat c-o perdea. Dădea spre un perete îmbrăcat în viță-de-vie, care arunca de jur împrejur reflexe verzui, de fund de ocean. Le vedeam jucând în tonuri organice pe pereți, atunci când, făcând baie, afundată în spuma groasă, lăsam geamul larg deschis. între verde și albastru, toată gama coloristică defila în fața mea ca și cum aș fi înotat la toate adâncimile imaginabile ale unui ocean numai al meu, populat cu alge lungi și catifelate.

Am ieșit trântind ușa. Sunetul mi s-a întors din toate colțurile casei, așa cum știam, ca un protest vehement al acestui trup din cărămidă. În firida care se forma înainte de intrarea-n

bucătărie am văzut duşul vechi şi robinetele din alamă. Am luat unul, l-am cuprins în palmă, fixându-l bine în căuşul ei, l-am rotit într-un gest imaginar şi mi-am amintit plăcerea cu care îl manevram de câteva ori pe zi. Luciul metalului, care-ţi lăsa pe palme un miros ascuţit, îţi spunea că fusese făcut pentru acea atingere. Fără să stau mult pe gânduri le-am îndesat pe toate în geantă şi-am intrat în bucătărie.

încăperea, odinioară caldă, ca de familie numeroasă, se schimbase cu totul. Deşi mă aflam într-un spaţiu curat şi nou, nu reuşeam să înţeleg nimic din el. Policioarele făcute special pentru mirodenii, pe care le vopsisem galbene într-o după-amiază cu Alexandra, nu mai existau. Sticluţele colorate, cumpărate de-a lungul anilor locuiţi aici, care îşi aflau locul acolo, unele cu piper alb, altele cu piper verde, altele cu ghimbir sau şofran, lăsate în urma mea, dispăruseră. Nici masa din bârne mari din lemn pe care tot atunci o lustruisem bine să capete culoarea aceea de miez de lemn, nici scaunele rustice pe care le cumpărasem de pe Lipscani, scaune de han vechi şi pe care le lăsasem acolo pentru că aparţineau acelui loc nu mai erau. Pe unul dintre ele stătuse Mihail, privind spre balcon şi întrebându-mă pot să-ţi mângâi glezna? Am auzit acele cuvinte nefireşti acum, în chiar locul unde au fost rostite. Păreau goale, răsunând într-un spaţiu pe care numai mintea

mea îl mai putea păstra o vreme şi care avea să dispară odată cu mine.
Uşa care dădea spre scara de serviciu fusese zidită şi peste ea se înşirau ordonat bucăţile de faianţă care acopereau întreaga bucătărie. Mă aflam pe fundul unei uriaşe piscine galbene, în care cineva aruncase, ca o glumă proastă, diferite ustensile de bucătărie. Micul balcon din care se puteau zări acoperişurile din Popa Nan era închis şi el. Nu m-am apropiat de geamul lui, de teamă. Probabil îl închiseseră în sticlă sau cine ştie ce i se putuse întâmpla. Amintirea acelui loc îmi părea dintr-odată punctul de rezistenţă al tuturor celorlalte.
Am putut găsi salonul descuiat şi despuiat de tot mobilierul, fără cele două uşi cu geamuri din cristal care-l împărţeau în două, cu parchetul hârşâit şi zgâriat peste tot de mobila care a fost scoasă de acolo, pe nesimţite. Am putut păşi până spre uşă pe urma pe care o lăsase biroul mare când şi-a părăsit locul pe care stătea de peste cincizeci de ani, şi unde nu lăsase decât o tentă mai întunecată a parchetului, am putut privi ferestrele cu geam termopan, sub care apăruseră în locul poliţelor din lemn altele dintr-un plastic care imita marmura. Am putut privi pereţii pe care urmele acuarelelor de demult se aşezaseră ca un contur mai prăfuit, am putut să dau la o parte câteva haine lăsate-n dezordine pe singurul fotoliu dintre cele de demult care rămăsese acolo,

pentru muncitorii care aveau să refacă salonul, şi să mă aşez. Simţeam pe genunchi cutia Ninei pe care o purtasem după mine prin toată casa. Tristeţea desăvârşită a unui spaţiu dezafectat, gol, pe ai cărui pereţi şi podele se află parcă numai urmele unei lupte pe viaţă şi pe moarte este uriaşă. Am văzut-o năvălind din toate ungherele. Dintr-odată casa nu-mi mai aparţinea. Amintirile care porniseră într-o hălăduială deşănţată, în căutarea unui strop de realitate care să le vitalizeze, se întorceau acum înfrânte, cu capetele plecate, trăgându-şi picioarele pe dalele fine ale parchetului. Nimic din jurul meu nu-mi mai spunea nimic. Oglinda pe care o căutasem, spre care m-am îndreptat în tot acest timp era de mult spartă, ciobită. Trupul casei, cu organele, culorile, mirosurile şi sunetele sale murise cândva, în acest răstimp, şi eu nu aflasem. Păşisem într-un mormânt, în mormântul altcuiva, răvăşind trupul altui mort în căutarea celui familiar şi iubit. Acela fusese devastat, violat de nenumărate ori, pângărit iar şi iar.

Nu puteam deschide cutia Ninei, care era singura amintire pură a zilelor şi nopţilor din Sfântul Ştefan, nu o puteam deschide acolo, pe teritoriul acesta al nimănui. Nici dacă gestul meu ar fi avut darul de a vindeca dintr-odată rănile casei, de a risipi tristeţea care se aşternu încă o dată în mine el nu avea ce căuta acolo, în locul care începea să îmi devină mai

străin decât oricare altul. Am putut face toate aceste gesturi dar simţeam că finalul avea să se petreacă îri acel balcon pe care chiar şi eu îl băgăm arar în seamă. M-am ridicat şi am păşit încă o dată prin toată casa. Am ajuns în faţa balconului, am tras micile zăvoare care-l închideau în trei puncte, am împins uşa şi m-am trezit în faţa unui tablou sinistru. Cineva măturase balconul şi adunase toată mizeria peste imaginea arhanghelului în zale cu care mă trezisem în fiecare dimineaţă.
încă o dată am avut impresia că mă mişc într-un coşmar şi că alunec în gol. în loc să revin la locul iniţial, de unde a început căderea, aşa cum făceam în vis când vedeam că nu reuşesc să mă trezesc, am smuls icoana dintr-o mişcare, am închis uşile în urma mea, am alergat până la celălalt capăt al casei, încărcată cu bucăţi din trupul real al casei, am coborât treptele, căzând tot mai mult, afundându-mă pentru a respira în aerul de afară.
Când uşa s-a izbit în tocul ei m-am aşezat pe marginea trotuarului, în locul unde lăsasem urma lui Mihail, am început să plâng şi am făcut-o cu toată durerea pe care ştiam că aveam să o port mult timp de atunci şi în toate formele ei.
Pe când seara deja coborâse încet peste teii străzii m-am ridicat, am aruncat alături de mine, pe bancheta maşinii, cutia Ninei şi icoana arhanghelului, plecând pentru ultima dată din

Sfântul Ştefan. Plecam de nicăieri, dintr-o casă oarecare în care uitasem deja ce-am căutat. Am luat-o spre Sfântul Mina unde am oprit o clipă. Am aprins două lumânări pentru bătrâni şi altele două pentru Mihail şi Alexandra, două de-o parte a lumii şi două de cealaltă, mi-am amintit camerele acelea mari în care-au ars vieţile noastre după măsuri încă neinventate şi-apoi am plecat spre casa mea. Amintirile s-au domolit revenind deseori cu chipul lor de demult, singurul adevărat. Pot să-ţi mângâi glezna? La câteva săptămâni am deschis cutia Ninei. Mi-am făcut o cafea şi mi-am aprins o ţigară, dând la o parte mai întâi hârtia albastră, apoi capacul. înăuntru am dat peste un teanc de scrisori. Nu am reuşit să citesc nici una dintre ele, însă am văzut la capătul lor o singură semnătură, Demetru. Ultima scrisoare, trimisă puţin înainte de moartea Ninei, avea trecută pe ea o adresă. Am sunat la informaţii, am spus numele şi adresa şi, în scurt timp, aveam un număr de telefon. L-am format. Demetru mai trăia şi l-am vizitat. A rămas o vreme nedumerit, neînţelegând ce vreau de la el. îmbătrânise mult în anii în care nu l-am văzut. Ca şi cum păstrase întreaga viaţă pentru Nina iar acum mistuia fiecare clipă de mii de ori mai repede. Trăsăturile senzuale cu care l-am cunoscut erau încă pe chipul său, doar că acum păreau cumva descumpănite, fără rost. A deschis suspicios, ca orice bătrân, cutia şi apoi a-nţeles.

Istoria lor, tristă şi seacă mi-a spus-o el, duminică de duminică, până în clipa în care a murit. Amintirea lui se suprapune rar peste celelalte, ca şi cum ar veni dintr-o altă viaţă, care nu s-a-ntâlnit pentru mine cu cea de demult, din Sfântul Ştefan, ci doar pentru el.

10
În cameră aerul mă aşteaptă diluat, nelocuit de câteva zile. Mi-am aruncat hainele de drum într-un colţ al camerei, ca pe o piele pe care o înlături cum simţi că te strânge prea tare. îmi rămânea timp să fac un duş. Alexandra se lasă greu convinsă. Am intrat în baia care la acea oră arăta ocean abisal, de-un verde întunecat. Am răsucit robinetul şi am lăsat apa să alunece din pălăria duşului peste trupul meu obosit. în timp ce mă îmbrăcam am auzit paşii lor urcând. Veioza de pe masă arunca reflexe fragile peste chipul meu. îl vedeam în oglinda mare şi prăfuită, aşezat pe un făgaş pe care nu îl mai pricepeam. Jaluzelele se desenau frânt pe tavan. Dacă stai întins pe pat ai impresia că poţi urca până dincolo de lustra de metal, ca-ntr-o grădină labirintică. Mi-am aprins o ţigară. De undeva din stradă ajungeau până aici acorduri din Mathăus Passion. Au intrat tăcuţi şi stinşi. I-am zărit când deja se aşezaseră şi tăceau, privind în gol, căutând

parcă cuvintele care ne-ar fi putut liniști. Lumina stăruia pe chipul lui în tente voalate. Fumul i-a cuprins mai întâi fruntea albă, prelungindu-i apoi în valuri cearcănele albăstrii, până jos, în scobitura de deasupra buzelor subțiri, severe. Aburul încercănat s-a împrăștiat. Acum fumul se agățase de urechea lui, asemeni unui picior grăsuț de femeie, încolăcit după un mijloc bărbătesc. Să-l muşc, m-am gândit, dar nu aş fi simțit decât puful fin al urechii şi un parfum de piele fragedă, curată. Tresări odată cu mine. Piciorul se pierdu în valurile de păr negru de pe ceafă. Să muști dintr-o coapsă de femeie, ne-a şoptit Alexandra. Acolo unde carnea crudă, albă, se mistuie sub dinții tăi, venele albăstrii plesnesc, sângele, apoi, cald alunecându-ți pe limbă. Arhanghelul se ghemuise cu totul în linia severă a buzelor şi începuse să lupte. Alexandra stârni încă o dată jocul, pentru ultima dată, neîndemânatică, de prisos. Mâinile albe ale lui Mihail se prăbuşiseră inerte pe genunchi. Nu i le puteam cuprinde. Din timp în timp se strângeau, ca nişte aripi rănite care încercau să se desfacă din nou şi să îşi ia zborul. Alexandra era întinsă ca de obicei pe pat cu aerul unei pisici leneşe, cu părul răsfirat de jur-împrejurul ei, asemeni unor creneluri de alge desenate pe o plajă părăsită. Trupul îi era fierbinte, îmbrăcat într-o carne diafană prin care aproape că vedeai sângele gâlgâind sau poate că, în transparența ei, doar

faldurile mătăsii şifonate de trupul abandonat somnului. Umbra jaluzelelor i se desena pe obrajii înalţi, ascunşi sub o mare de păr pe care şi-l arunca leneşă, din timp în timp, spre ceafa albă, pufoasă, în aşteptarea gurii care să o sfârtece, modelând-o, frângându-i conturul desăvârşit. Din mâna subţire, se desprindea ţesătura fină a oaselor, gata să se rupă la orice efort, legându-i parcă degetele acelea interminabile de şuviţele de păr groase, uşor ondulate. Se întindea domoală şi mare spre comoda dintre pat şi perete, apuca o carte, o privea de dedesubtul ei câteva clipe, ca şi cum s-ar privi în oglindă şi o depunea apoi, cu mişcări abia perceptibile, pe covor, continuând să o privească, de astă dată însă, de sus, până când părul roşcat-portocaliu o acoperi ca nişte aripi de liliac, sufocând-o cu totul. Moartea lor, spuse, cât este de frumoasă, păcat că e iarnă. Arhanghelul se prăbuşi cu o bufnitură înfundată. Trebuie că e tare frig acolo, şopti şi se întoarse cu spatele, trecându-şi o clipă algele reci peste mâna mea. Mihail se ridică. Poza doctorului Sofian începuse să îşi întindă orbitele. O lacrimă îmi păru că se istoveşte. Din holul întunecat lacrima nu se mai zări, privirea lui se răci iar buzele desenau din nou aceeaşi linie perfectă, tăioasă. Ieşi încet, fără un cuvânt. Alexandra mai rămase o clipă. Mă cuprinse în braţe şi, apoi, plânse încet. Am mai auzit doar uşa închizându-se în urma ei.

I-am privit din balcon, subţiri şi uşor gârboviţi prin ninsoarea fină, ca două lumânări dintr-acelea ieftine care ţi se îndoaie între degete până la sfârşitul slujbei. Alexandra păşeşte înaintea lui, conducându-i paşii imateriali, făcându-i loc în trupu-i năvalnic, predându-i-1 cu toată vitalitatea pe care o emana fiecare mişcare. El încet, în spatele ei, luptând cu fantomele care adesea o bântuiau. Zăpada începuse să le acopere urmele adînci. în gămăliile tocurilor Alexandrei fulgii viscoliţi căzeau rar, strecurându-se în filonul acela încrustat de tocul ascuţit. Mi-am imaginat de sus zăpada moale, nebătătorită, mângâind amprenta tălpilor lui tăcute. M-am îmbrăcat şi, lăsând în urmă camera liniştită, am ieşit în zăpada de afară, în căutarea urmelor.

Erau acolo, în faţa intrării, coborând pe Sfântul Ştefan spre rond. M-am aplecat deasupra celei mai şterse, prima, cea care i-a împins pasul departe de casă şi mi-am lipit urechea de umezeala rece cu care se acoperise. Un murmur înfundat se ascunsese în ea, îngânând o voce joasă şi caldă, ca o catifea grea, albastră, care îţi acoperă faţa. Pot să-ţi mângâi glezna? Obrazul începu să îmi îngheţe. îl simţeam ca pe o crustă gata să se crape, aruncând în scobitura în care îl aşezasem pielea veche şi obosită. Toate sunetele străzii se stingeau în culcuşul moale al pasului lăsând în urmă doar un vibrato de violoncel. Dvorak, mi-am spus, în seara

aceea cântase Dvorak. O amintire condensată în mici cristale de gheaţă care, sub căldura urechii mele, începuse să se topească. Mi-am înălţat capul din zăpadă. Umbra lui acoperea acum culcuşul în care pasul şi obrazul construiseră un foetus minuscul. Mi-am simţit coapsele sfâşiate.
Din capătul străzii începuseră să se apropie paşi tărăgănaţi, ca nişte mari sănii putrede. Vedeam aproape linia continuă pe care tălpile grosolane o trasau în zăpadă. S-au oprit câteva clipe, înecaţi de o tuse lipicioasă, după care şi-au continuat drumul. Era beţivul de la Izvorul Rece. Trecu pe lângă mine schiţând un salut sau poate se gândise o clipă să-mi ceară nişte bani însă capul greu i se prăbuşi în piept şi dispăru spre pâcla nopţii în care se contura Institutul Italian. Patimile lui Matei se curmară brusc cu sunetul jaluzelelor trase de la primul cat. Hârâitul de coşciug al lemnului m-a împins în casă. Uşa bătrânilor era tăcută şi rece.

La preţul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului
literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001
BCR Unirea, Bucureşti
Redactor RADU PARASCHIVESCU
Tehnoredactor MANUELA MĂXINEANU
Corector MaRIA NICOLAU
Apărut 2005
BUCUREŞTI - ROMÂNIA
Tiparul executat la UNIVERSUL S.A.

<coperta a IV-a>
O carte de atmosferă, în paginile căreia lumea protagoniştilor
se încheagă din detalii de decor, din nuanţe psihologice
şi din senzaţii ale trupului. Iar ceea ce este surprinzător
în scrisul Ancăi Maria Mosora este putinţa de a converti
percepţii şi senzaţii în presimţiri şi amintiri.
Anca Maria Mosora nu descrie întâmplări, ci filtrează emoţii,
dar nişte emoţii cărora le împrumută un ton de premoniţie
şi o tentă de nostalgie. De aceea, personajul central al cărţii
este precum o fiinţă pasivă căreia întâmplările,
rostogolindu-se peste ea, îi dau posibilita tea
de a le surprinde ecoul grav şi apăsător.
De aici senzaţia unei lumi iremediabil melancolice,
în care totul se petrece cu încetinitorul. Dramele, nostalgiile
şi iubirile ce izbucnesc în carte au ceva din încetineala gravă
şi rafinată a unor personaje care nu numai că îşi intuiesc
sfârşitul, dar parcă se îndreaptă cu bună ştiinţă
în întâmpinarea lui.
Farmecul cărţii stă în haloul psihologic pe care autoarea,
scriind-o la persoana întâi, îl dă unei lumi pe care numai ea ştie
dacă a trăit-o cu adevărat sau dacă a plăsmuit-o în întregime.
*
Foto copertă: VICTOR IVANOVSK!
ISBN 973-50-1097-6
5 948353 007848
</coperta a IV-a>

131pp.